

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 113 (3275) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Nagy nyári támadásra tesz előkészületet a szovjet haderő (?)

Londonban ismét légiriadó volt. Ujfajta, rendkívül erős hatású bombákat vezettek be a német légiernél

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londoni jelentés szerint a brit hírszolgálat közölte, hogy szombaton hajnalban Londonban légiriadó volt.

Berlinből jelentik: (MTI) Göbbels dr. birodalmi miniszter a Das Reich című folyóirat legutóbbi számában a tuniszi harc befejeztével előállt stratégiai helyzettel foglalkozik és megállapítja, hogy a tuniszi harcok döntő jelentőségűek voltak a további küzdelmek kimenetelére, mert az elmúlt fél év alatt a német védelemnek elegendő ideje volt az esetleges Európa elleni partraszállás kísérletekre való felkészülésre. Az európai védelmi vonalakat most megrovidították és a megrövidített vonalat a tengelyerők teljes mértékben ki tudják tölteni. Német részről készen állnak az ellenség fogadására.

A Pest berlini szerkesztősége közli, hogy a német légiernél ujfajta bombákat vezettek be. Szerkezetükről csak annyit közölnek, hogy üvöltő bűgás közben lassan esnek és földreestükben keringőmozgást végeznek, úgy, hogy az esés irányából nem lehet megállapítani, hol érnek földet? Forgórepülésük s bűgásuk miatt ezeket a bombákat cserebogaraknak nevezték el és hatásukat rendkívül erősnek tartják.

Az oreli kanyar ellen várják a szovjet csapatok esetleges első támadását

Berlin. (Bud. Tud.): Német katonai körök — mint Berlinben megjegyzik — a jelek alapján arra számítanak, hogy a keleti harcra uralkodó nyugalom rövidesen véget ér. Ezzel kapcsolatban rámutatnak arra, hogy a szovjet valószínű nagy nyári támadásra tesz előkészületeket. Valószínűre veszik, hogy a szovjet csapatok esetleges első támadása az oreli kanyar ellen irányul, amely Vjazma és Kurszk kiürítése óta messze a szovjet vonalakba nyúlik előre. A szovjet Moszkvától délre és Kurszknál nyugatra felcsapatait, ami arra a szándékra enged következtetni, hogy Oreli két oldalról, délről és északról kísérli meg bekeríteni. Az arevonai mögötti forgalom is igen élénk és ez ellen a német légiernő az utóbbi időben erőteljes zavarótámadásokat intéz.

Tokió. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: Az Attu szigeten harcoló japánok szelleme töretlen — jelentette ki Yahagi őrnagy, az ottani harcokról beérkezett legújabb jelentések alapján. A japánok harcolva vonulnak vissza a sziget keleti feléből és állandóan súlyos kárt tesznek a számra erős fölénnyben levő ellenségben. Az amerikaiak közben új erősítéseket, valamint harcokocikat és ágyukat kaptak. Yahagi őrnagy a továbbiakban még közölte, hogy a szigeten az ellenség ereje mintegy hadosztályra tehető páncélosokkal és nehézlövegekkel van felszerelve, erős tengeri és légi alakulatok támogatják. Hozzátette, hogy bár az ellenség repülői és tüzérsége hevesen támadják a japán csapatokat, ezek mégis súlyos kárt okoznak a támadóknak.

Nincs kilátás a lengyel-szovjet kapcsolatok újrafelvételére

Basel. (Bud. Tud.): A Basler Nachrichten londoni tudósítója jól tájékozott lengyel részről arról értesül, hogy a legesélyesebb kilátás sincs a londoni lengyel emigráns kormány és a Szovjetunió közötti kapcsolatok újrafelvételére. Egyébként hangsúlyozták, hogy a kezdeményezésnek ebben az irányban szovjet részről kell kiindulnia. A Szovjetunióban a legesélyesebb jelét sem mutatja annak, mintha ilyen kezdeményezés megindítására gondolna.

Helsinki. (MTI.) „Semmi jele sem mutatkozik annak, hogy Lengyelország és a Szovjetunió viszonyában változás állott volna be”. „Csehszlovákia meg-

szakította a tárgyalásokat Lengyelországgal, kizáróan azért, hogy kifejezze a rokonszenvét a Szovjet köztársaság iránt.” A Caupeletti című újság a fenti diplomáciai munkatársának fejtegetéseit a két állam viszonyáról és kiemeli, hogy az egyik nehézséget Lengyelország baráti magatartása okozza Magyarország irányában annak ellenére, hogy Csehszlovákia második számú ellenségének tekinti Magyarországot. Kiemeli továbbá a lap, hogy a Reuter szerint londoni lengyel körökben rámutatnak arra, hogy Magyarországon több mint 10.000 lengyel menekült él és ezeket jó bánásmódban részesítik.

A Basler Nachrichten londoni tudósítója szerint is — mint Zürichből jelentik — a csehszlovák kormány, mely hivatalosan is hadiállapotban van Magyarországgal, rossznéven veszi a lengyel kormánytól, hogy nem üzente meg ő is a háborút Magyarországnak.

Sztalin válaszát is megával viszi Davies Washingtonba (?)

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Svenska Dagbladet jelenti, hogy a Columbia Broadcasting Company rádiótársaság moszkvai tudósítója nyilatkozatot szerzett Davies-től, aki Roosevelt üzenetét vitte Moszkvába. Davies kijelentette, hogy esztendő ezen 9 óráig fél 12-ig volt Sztalinnál. Az átadott levél tartalmáról természetesen nem mondhat semmit, de elmondhatja, hogy az igen hosszú volt és Sztalin nyomban oroszra fordította. Sztalin némán, minden megjegyzés nélkül hallgatta végig a lefordított levelet, majd kijelentette, hogy néhány nap múlva érintkezésbe lép Davies-sel. Lehetséges, mondotta Davies, hogy Sztalin válaszát is viszi Rooseveltnek.

Newyorkból jelentik: (B. T.) A hot-springei nemzetközi élelmészeti értekezleten az Egyesült Államok, Anglia, Kína és a Szovjet-Unió irányításával, hírszerint a következő 6 pontban állapodtak meg:

1. Mezőgazdasági világbizottságot állítanak fel.
2. Nemzetközi nyilatkozatot tesznek a nemzetközi vámlezárástól való elszakításról.
3. Nemzetközi nyilatkozatot adnak ki arról, hogy a mezőgazdasági föltételek a háború utáni időben is fenntartják mindaddig, amíg az egyes országoknak támogatásra van szükségük.
4. Hozzájárulnak ahhoz a jelentéshez, amely utal az élelmészeti cikkeknek a világ jóléte érdekében való elosztására jelentőségére.
5. Ez a pont ajánlásokat tartalmaz az értekezleten képviselt 44 kormány számára.
6. Valamennyi résztvevő állam megállapodik arról, hogy az élelmiszerek adagolását a háború után is folytatják.

Párizs. (MTI.) A Stefani jelenti: Párizsi értesülés szerint a brit tengeralttjárótól megtorpedózott Generé Bonaparte Nizza és Ajaccio között teljesített szolgálatot.

Jótekonysági mozgalmak hibái

Irta: SICULUS

Vannak olyan célok, melyeknek megvalósítását az állam nem tekinti saját feladatának, hanem átengedi a társadalmi tevékenységnek. A társadalmi tevékenység rugalmasabb, mozgékonyabb és a célok elérésében az eszközök megválogatásában nincs kötve sokféle szabályhoz, mint az állam. Találékonyabb, szabadabban mozog és megvalósíthatja a „sok kicsi sokra megy” elvét azért, hogy a társadalom széles rétegeit bevonja működési körébe.

A társadalom ilyen irányú tevékenysége a jótekonysági mozgalom. A jótekonyság fokozza a sorsközösség érzését. Mikor a társadalom tehetősebb rétege anyagiakban segítségére siet a kevésbé tehetőseknek, amikor jótekonyságot gyakorol, az összetartozandóság, az együttérzés, a sorsközösség dolgozik. Ezért van helye a jótekonyságnak, ezért nem pótolhatjuk azt egy — mondjuk — „jótekonysági adóval”, mert az parancsra, minden együttérzés nélkül fizetnek ki. Eleget tennék adózási kötelezettségünknek anélkül, hogy ez bennünk felkeltené, vagy erősítené az együttartozás, a sorsközösség, a jó és rossz együttérzés örömeinek, vagy bánatának érzését. Nem így van ez a jótekonyságnál. Ott nincs törvényszerű köteletség, ott csak a sorsközösségből táplálkozó köteletség érzése dolgozik, sarkal bennünket, hogy teljesítsük testvéreinkkel, véreinkkel szemben köteletségünket, oda minket valóban Krisztus hív a szeretet szavával és a szeretet parancsával.

Ha ez valóban így is van, akkor nincs baj. Baj csak akkor van, ha nincs meg ez az érzés, ha hiányzik a szeretet és csak azért adunk, mert társadalmi állásunk miatt kötelezünk vagyunk adni. Ha ez nem észlelhető, bizony nem nyulunk a kőr szóra tárcánk után. Amikor tehát kedves olvasóink, azt hallad a gyűjtő urnánál, amit bájnos nők mosolyogva figyelmeztetnek, hogy: „Maga nem maradhat ki az adakozásból, mert ezt követeli a társadalmi állás”, már formassággá vált a jótekonyság, kihalt belőle a szív és az érzés.

Sokszor halljuk pedig ezt, nemcsak mint hiúságunk felébresztő szavát, hanem mint önvallomást is. És miért? Nincs talán bennünk szeretet-fajunk iránt, nincs bennünk együttérzés? Lehet, hogy csak most kell élesztgetni, lehet, hogy nincs is meg oly mértékben bennünk ez az érzés, mint testvéreinkkel, gyermekeinkkel, szülőinkkel szemben, de él. Él, mert ez olyan érzés, hogy a kevés szívtelen emberen kívül mindenki ott van a szikra, melyből tűz lehet, csak éleszteni, szítani kell, hogy égjen. Nem szabad engedni, hogy belepje a hamu és lassan kialudjon. De nem szabad gyorsan elgúnyolni sem, mert akkor ellobog anélkül, hogy melegeget adna a szótlan örökre elalszik.

A jótekonyság tehát érzékeny valami, amivel csak hozzáértéssel lehet bánni. Nem ápolni éppoly nagy társadalmi bajt

jelent, mint túlhajtani, mert hiszen a közmondás szerint „jóból is megárt a sok”. Nincs az a nemes eszme, amit túlhajtva meg ne lehetne utálatni az emberrel. Ilyen a jótékony is. Amennyire szükséges, époly mérgező hatása annak túlhajtása, mert előbb közönyt, később határozottan ellenszenvet vált ki az emberből. Eltaszít egymástól a túlhajtottság, ahelyett, hogy a helyesen értelmezett jótékonyág összehozza, hogy egymásra találja a magyar és magyar rang, vagyon, vallás és társadalmi különbségek dacára is.

Lásunk hát, hogy állunk ezzel a túlhajtással, melyet elhallgatni, fel nem tární ép oly bűn, mint propagandát csinálni belőle. A propaganda nem a bajt közelebbi ki, hanem az eszmét öli meg.

Mint az orvos, olyan gonddal nyulunk e kérdéshez, mert célunk gyógyítani és nem ölni. De feltárjuk a bajokat, hogy lássunk és okuljunk, mert nem akarjuk, hogy a közöny mérge ölje meg a célt; a segítést. Foglalkozunk vele, mert hiszünk, hogy lerázzuk a jótékonyág köpenyére tapadt port és sarat és megtisztítva, tisztán fog előtűnk állni a cél: a segítés.

Nem országos viszonylatban foglalkozunk a jótékonyági mozgalmak hibáival, hanem itt, a magunk portáján: Nagyváradon. Baj, ha a célt akár csak kis részben is, háttérbe szorítjuk. Amikor például egy jótékony hangverseny, vagy színházi est 4-5000 pengős jövedelméből művészi honoráriumként 2-3000 pengőt fizetünk ki, akkor már a jótékonyági mozgalom téves úton jár, mert ha a közönség pénzéből élő művészen nincs annyi hazafias áldozatkészség, hogy a jótékony cél miatt lemondjon szokásos (teljesen indokolatlanul „szokásos”) 2000 pengős tiszteletdíjának nagyrészeről, akkor nem veszem igénybe „fáradtságát”. Elvégre magas képzettségű dolgozóink is tanultak és alkotnak is a közért valami csekélységet (?) és mégsem követelnék munkadíjban egy félórát munkáért ezreket. A művészi hajlam Isten adománya, nem egyéni érdem. Nincs joga tehát senkinek azzal így visszaélni a köz rovására. Nem azért áldozunk (sokszor tényleg erőnkön felül!) jótékony célra, hogy azt a művészet ne bánásvirágai költsék magukra, hanem azért, hogy abból épüljön akár az éhez, fázó gyermekmilliók megsegítésével, akár más úton-módon az új, boldogabb és jobb Magyarország. Szünjön meg hát a közönség jótékony pénzével való könnyelmű bánásmód! Ne hívatkozzunk arra, hogy a művészet pártolásra szorul, mert az ebben az esetben és formában nem áll és nincs létjogosultsága. Ne hívatkozzunk arra sem, hogy ilyen esetek kell arra, hogy a jótékony célra szükséges ezrek összegyűljenek. Ez sem áll, mert könnyebben kiadok minden magyarázat és ellenszolgáltatás nélkül 4 pengőt, mint egy „erőltetett” hangversenyért 8 pengőt, mely összes kiadásaival együtt nekem sem 4 sem 8, hanem összkiadásaimmal együtt 12 pengőbe került s ebből a jótékony cél sokszor 4 pengőt sem kap, mert a többit a kiadások felemésztik. Elvégre vannak a társadalomnak más kényeztető eszközei is azokkal szemben, akik — hangsúlyozom — egészséges társadalmi mozgalmakra sem akarnak áldozni. Ilyen ember azonban kevés van. Hogy ma többen vannak, mint szabadna lenni, annak okait itt leírom, azért, hogy okuljunk és megszüntessük az okokat és hogy valóban jogos legyen a kikényszerítés.

Másik hiba: ugyanazon cél érdekében három-négy, de sokszor hét-nyolc gyűjtőhullám elindítása. Ez a túlbuzgóság kiöli az emberekből az adakozási kedvet. Városunk ebben a tekintetben vezet az országban. Itt olyan nagy a buzgóság

(talán túlbuzgóság!), hogy ugyanazon cél érdekében gyűjtnek: felekezeti jótékony egyletei, leventék, cserkészek, iskolák felhívására gyermekeink, az iparosok, a tűzharcosok, azóval minden egyesület, de nem a saját berkeikben, ami helyes volna, hanem mindenik igyekszik általános gyűjtésre a társadalom minden rétegében. Már említettem, hogy ilyenkor bizonyos fásultság veszt erőt az emberen, mert hiába adunk ma tehetségünkhöz képest, mert holnap, holnapután és a végtelenségig kapjuk a tiszteletjegyeket, meghívókat és egyéb kedves törekvő megnyilatkozásokat ugyanazon célra. Hát ez, kedves olvasóim, a szívtelenséggel szemben a másik szélsőség. Ezen a téren már hatósági beavatkozásra van szükség. Rendezni kell, hogy melyik társadalmi egyesület, vagy alakulathoz tartozik ez, vagy az a gyűjtés és az irányítás, az vezesse le, az gyűjtson, a többi pedig várjon türellemmel addig, amíg rá kerül a sor. Mert ennek a túlhajtásnak nem csak a közöny lesz a következménye, hanem az anyagi kimerültség is és éppen akkor nem fogunk adni, vagy éppen akkor adunk keveset, amikor a legtöbbet kellene áldozni. A belügyminiszter ennek a kérdésnek rendezésére tett egyszer már ígéretet. Hallottunk ilyen fajta kijelentést a társadalmi egyesületek szövetségének ülésén is. Végre kell ezen a téren ten-

ni valamit, mert megmondjuk nyíltan, most gyűjtési anarchia van!

A mi városunk különben is hajlamos az ilyen szélsőségek kiszélesítésére. Igazat fog adni nekem a fejt most rosszszalóan csavargató, ha emlékébe idézem, hogy volt már itt tea-délután rendező láz is, amikor egy szezonban nem kevesebb, mint 87 különböző nyilvános teára kaptam meghívást, de se szeri, se száma a különböző szinte agytornát igénylő kigondolási jótékonyági megmozdulásoknak. A beteg katonák látogatásának látától az utcai gyűjtésekig, van itt nap-nap után annyi megmozdulás, hogy csak győzzé az ember ideggel és pénzzel. Mert ismét hangsúlyozzuk, nem egyszer ugyanarra a célra adunk, hanem ugyanaz a társadalmi réteg, mondjuk 5-600 ember, többször is kell, hogy adjon egy célra. A gyűjtés általában hatósági engedélyhez van kötve. A hatósági engedélyt csak kivételes esetben és igen korlátozott számban adják ki. Jó lenne, ha a jótékonyági mozgalmak megindítása is ilyen, vagy hasonló korlátozásnak volna alávetve, megállapítva azt is, hogy a mozgalom megszervezése melyik jótékony egyesülethez tartozik. Csak ilyen rendszabályok mellett számíthatunk arra, hogy a társadalom komoly cél érdekében valóban komoly áldozatot is fog hozni.

Ezzel kapcsolatban még megemlítjük,

Mozik műsora:

APOLLÓ: Ópiumkeringő.

BELVAROSI: Késő.

CASINO: 7-en, mint a gonoszok.

KORONA: Egy szoknya, egy nadrág.

hogy nem vagyunk hívei a személyi kultusz üzésének és ezért ellene vagyunk annak, hogy jótékony adományt az adakozó nevének feltüntetésével nyilvánosan nyugtázzunk. Ezt csak kivételes esetben tartjuk helyénvalónak, mikor példaként állítunk valakit a közönség elé. E helyett sokkal helyesebb volna, ha azoknak nevét, esetleg az adomány összegét hoznák nyilvánosságra, aki nem adott vagy tehetőséghez képest keveset adott. Ez a nyilvános ellenőrzés bizonyára hfuságból is ösztönözné azokat, akik szeretnek kibújni társadalmi kötelezettségeik alól.

Meg kell tehát szervezni a jótékonyt, meg kell szüntetni az egészségtelen gyűjtési anarchiát, le kell faragni az egészségtelen kinövészeket. Nyilvánosság ellenőrzését kívánjuk a legszélesebb mértékben úgy az adományozásoknál, mint azok felhasználásánál. Hatósági intézkedést kérünk a nemes célok érdekében.

Közel 7 kiló zacharin, 3 kiló tűzkő és 6 öngyújtó miatt bíróság elé került a tóráiró és a templomszolga

Haás Abrahám és Fuchs Benő mindent az eltűnt Haás Eliás Manóra háritanak

Nagyvárad, május 22. Fuchs Benő 28 éves nagyváradi tóráiró és Haás Abrahám, 58 éves templomszolga vámmozgalmakkal és mesterséges édesítőszerekkel és gyűjtőszerekkel elkövetett jövedéki kihágás vádjával álltak ma délelőtt a nagyváradi törvényszék dr. Gavallér László büntető egyesbírája előtt. Harmadik vádlott-társuk, Haás Eliás Manó, aki Abrahám fia s aki — mint a tárgyalás során elhangzottak alapján megállapítható volt — a főkolompós az ügyben, nem jelent meg a tárgyaláson. Apja bemondása szerint munkát keresni ment Budapestre. Tettüket — a pénzügyigazgatóság vádjára szerint — azzal követték el, hogy 6 kgr. és 940 gramm csempészett mesterséges édesítőszert, 3 kgr. csempészett tűzkövet és hat darab le nem pecsételt, német gyártmányú öngyújtót birtokoltak. A sacharinból és a tűzkőből bizonyos mennyiséget forgalomba is hoztak.

Fuchs Benő kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Ő nem tud semmiről semmit.

— *Hogy lehet hát mégis — kérdezte a bíró, — hogy amikor magánál házkutatást tartottak, az úgy alatt találtak egy lakattal lezárt ládát s miután kulcs nem volt, azt feltörték s 4 kgr. 950 gr. kristályos zacharint, három csomag csempészett tűzkövet és hat darab német gyártmányú, fémből készült öngyújtót találtak benne?*

— *Nekem az egész feltűnés volt!* — válaszolt Fuchs, aki Haással együtt hibásan beszél magyarul. — *En mindig csak tóráirással foglalkoztam. Csak a Haás Eliás Manó hozhatta oda a ládát...*

— *Csak hogy maga ment el Haás Eliás manóhoz s a fiánaknak feltűnt, hogy maga bújva, leselkedve ment haza a lakására. Erre, gyanút fogva, elmentek Eliás Manó lakásába, aki az ablakból akkor dobott ki két csomagot. A fiánakok fölvettek s egy kgr. zacharint találtak benne. Bementek a lakásba, ott*

azonban már nem találtak semmit. Erre a maga lakására mentek s ott találtak a lezárt ládát...

— *En nem voltam sehol... En mindig csak a tórárt írtam...*

— *S nem tudta, hogy Haás Eliás Manó magánál helyezte el a ládát?*

— *Nem. Nekünk tóráirás közben nem szabad még másfelé figyelni, nézni se...*

Haás Abrahám szintén nem érzi magát bűnösnek. Ő nem tudja, hogy a fia mit csinált.

— *De hiszen magával együtt lakik, zacharin- és tűzkő-nagyskereskedő, hogyan lehet az, hogy maga mégsem tudott róla?* — kérdezte a bíró.

— *Jó, jó, de mit tudok én arról, hogy ő mit csinál?*

Végül is a bíróság a közbülső indítványára elrendelte Haás Eliás Manó lakhelypuhatolását és elővezetés terhe alatti megidézését, továbbá a tényállás felderítése céljából több tanu, közöttük a nyomozást végző pénzügyőrök kihallgatását s a tárgyalást elnapolta.

Mától kezdve este 10 órakor sötétítünk el

(MTL.) A hivatalos lap szombati száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét a légoltalmi elsötétítés újabb szabályozásáról. A rendelet szerint május 22-től az elsötétítés az egész ország területén 22 órakor kezdődik. Az elsötétítés hajnali három órakor ér véget. A rendelet a továbbiakban változatlanul fenn tartja a közvilágítás elsötétítéséről annak idején tett intézkedéseket és kimondja, hogy amennyiben a légiiradót az elsötétítés előtt rendelik el, teljes elsötétítést kell végrehajtani. A rendelet május 22-én lép életbe. Tehát szombaton már este 10 órakor kell elsötétíteni.

Ünnepélyesen fogadják a Nagyváradra érkező Kodály Zoltánt

Nyolc nagyváradi középiskola közös ünnepe lesz a hangverseny

Nagyvárad, május 22. Az Eneklő Ifjúság mozgalom során nyolc nagyváradi középiskola növendékei nagyszabású hangversenyt rendeznek 25-én este a Szigligeti Színházban, abból az alkalomból, hogy Kodály Zoltán betöltötte 60-ik életévét. A nagyváradi Eneklő Ifjak vezetői meghívták az ünnepségre a nagy zeneköltőt is, aki 25-én délután érkezik meg Kolozsvár felől. A pályaudvaron az iskolák és a hatóságok ünnepélyes fogadtatásban részesi-

tik a magyar népi zene világhírű művelőjét, aki jelen lesz az Eneklő Ifjúság hangversenyén, sőt maga fogja vezényelni a résztvevő középiskolások összkoncertjét, ami a magyar dalkultúra rendkívüli eseményének ígérkezik. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilatkozik meg, már Kodály Zoltán személyére való tekintettel is, akinek művei iránt egyre több megértés nyilatkozik meg a magyar élet legszélesebb rétegeiben.

Középkínában lendületes erővel nyomulnak előre a japánok

Több mint 18.000 ember az ausztráliai erők középkeleti vesztesége. Bizerta és Algir kikötőit bombázták a tengely repülői

Ankarából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az egyiptomi minisztertanács elhatározta, hogy felveszi a diplomáciai kapcsolatot a Szovjettel. Stockholmból jelentik: (B. T.) Sikorszky a közeljövőben közelkeletre utazik.

Visszaverték a Szovjet helyi támadásait

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti harctéren visszaverték a szovjet helyi támadásait. Saját rohamcsapatváltásokaink sikeresek voltak. A légiérő ellenséges csapatokat és tehervonatokat támadott. Könnyű német tengerierők Kaukázus partjai előtt elsüllyesztettek két szovjet utánpótlási hajót. Itt, valamint a Keleti-tenger felett lelőttek 6 szovje gépet. Német

harcigépek a 21-re virradó éjszakán újból nehézbombákkal árasztották el az algiri tengerparton Dzsidszelli kikötőjét. A Földközi-tenger térségében német vadászok és a léghárító útegek 8 ellenséges gépet lőttek le. Egy vadászunk elveszett. Magányosan szálló angol bombázók a péntekre virradó éjjel hatástalan zavaró repüléseket végeztek a birodalom területén felett.

Ujabb repülő-támadások az olasz városok ellen

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1091. közleménye: Olasz repülőek a péntekre virradó éjjel bombázták Bizerta kikötőjét és megtorpedóztak a tuniszi vizeken egy ellenséges torpedórombolót. Az ellenséges légiérő osztróttokón támadást intézett Grosseto, Messina.

Pantelleria és néhány szardíniai község ellen. Pantelleria felett 7 ellenséges gépet elpusztítottunk. Egy nyolcadik gép Augusta felett zuhant le. Szardínia felett 3 gépet lőttek le. További két gépet német vadászok pusztítottak el.

Barbár támadásokat intéztek az amerikai repülőek burmai városok ellen

Tokió. (MTI.) A Stefani jelenti. A japán csapatok a május 18-án véget ért három hét alatt Hupeh tartományban a 10. hadsereg 10 hadosztályát és a 9. hadsereg 90.000 emberét tették harcképtelenné.

Bangkok. (MTI.) A Stefani jelenti. Középkínában egy 60.000 főnyi japán sereg átlépte a Jangcekiangot és déli irányban nyomul előre légialakulatok támogatása mellett. A japán csapatok elfoglalták Kiang városát. A Kínában tevékenykedő amerikai repülőek újra megismételték barbár támadásaikat néhány burmai város ellen.

Három ajánlat érkezett a második népfürdő építésére

Nagyvárad, május 21. Annakidején megirtuk, hogy a város a második népfürdő építési munkálataira versenytárgyalást hirdetett. A beadás határideje most járt le. A pályázatra három ajánlat érkezett be és most került sor ezek felbontására. Az első ajánlat Fenessy Lászlóé, végösszege 221 ezer pengő; a második ajánlat Tóth Sándor vállalkozóé, aki kétféle ajánlatot tett; az első építésre 219 ezer 900 pengő és külön csak a vízvezetéki munkálatokra 60 ezer pengő; a harmadik ajánlat Pintér István mérnöké, aki 215 ezer pengős ajánlatot tett.

A három ajánlatról a számítások átvezsgálása után döntenek.

Berlin. (MTI.) Göbbels dr. birodalmi miniszter a *Das Reich* című folyóirat legutóbbi számában a tuniszi harc befejeztével előállt stratégiai helyzettel foglalkozik és megállapítja, hogy a tuniszi harcok döntő jelentőséggel voltak a további küzdelmek kimenetelére, mert az elmúlt fél év alatt a német védelemnek elegendő ideje volt az esetleges Európa elleni partraszállási kísérletekre való felkészülésre. Az európai védelmi vonalakat most megrövidítették és a megrövidített vonalat a tengelyerők teljes mértékben ki tudják tölteni.

ták el az országutat és több embert megöltek.

Lorenzo-Marcuesből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az ausztráliai erők középkeleti vesztesége 18.813 katonára.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Az Ewening Bulletin amerikai lap szerint az amerikai haderő a csendes-óceáni harcokban igen sok tisztet veszített.

Német részről készen állnak az ellenség fogadására.

Helsinki. (MTI.) A Német TI jelenti: A finn vadászok a Finn-öböl felett 16 ellenséges gépet lőttek le.

Párizs. (MTI.) Angol repülőek Mayene vidéke felett történt berepülésük során géppuska tüzzel árasztották

Tisztítsa

meg szervezetét a belekben felhalmozódott salakból, ha nincs is éppen székrekedése. Jó tisztító hashajtó a DARMOL.

Roosevelt és Churchill tárgyalásai jövő héten érik el a döntés időpontját

Stalin nem siet válaszolni Rooseveltnek

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Roosevelt elnök, mint az *United Press* jelenti, a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a Churchillle folytatott megbeszélések, a jövő héten eléri a végleges döntések időpontját. Egyet ért Churchillnek azzal a kijelentésével, hogy az északamerikai erők nagyobb részének a Csendes-óceánon kell maradniuk. Hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok területén kívül tartózkodó északamerikai erők nagyobb része most ott tartózkodik.

tudósítója — megleléssel emlíki az amerikai lapok. Semleges megfigyelők szerint Churchill azért tette ezt a kijelentést, hogy *Csangkaiseket* további küzdelemre biztassa. A tudósító a továbbiakban hangsúlyozza, hogy a lapok igyekeznek a közvélemény figyelmét elterelni Stalinnak a szövetségesek irányában tanúsított magatartásáról. Megfigyelők szerint Stalin nem siet válaszolni Rooseveltnek és Churchillnek.

Milánó. (MTI.) A Stefani jelenti: Churchillnak azt a kijelentését, hogy Anglia a lehető legrövidebb időn belül támogatni fogja az Egyesült Államokat a Japán elleni harcban — írja a *Corriera della Sera* buenosairesi

Bern. (Bud. Tud.) Roosevelt és Churchill megbeszélését folytatott a távolkeleti megbízottakkal, valamint a csendes-óceáni haditanács tagjaival. A megbeszélések hír szerint a Japán ellen irányuló hadműveletről szólnak.

Anglia világkereskedelmi központot akar létesíteni az ország közepén

Komolyan foglalkoznak a világ legnagyobb pályaudvarának és repülőterének építési tervével

Most már az angol közlekedési vállalatok is felfigyeltek arra, hogy Észak-Amerika a háború után magához akarja ragadni az egész világ légiforgalmának irányítását. Az Egyesült Államokból érkező hírek nagyarányú tervekéről szólnak, de a brit kormány még mindig nem nyilatkozott szándékairól a háború utáni légiforgalmat illetően. Így a magánvállalatokra hárul egyelőre a világközlekedés megtartásának feladata. A hajózási és légitársaságok megegyeztek, hogy a háború után szorosabb együttműködést fejtenek ki, sőt az Orient Linie már is rendelkezéssel vállalt a légiközlekedésben. Hasonló irányba mutat az az elkészített angol terv, melyet a madridi „Y” újság közölt nemrégiben. Egy képzelt dús angol mérnök a „Királyi Művészeti Társaságban” tartott előadása során bemutatta a világ leghatalmasabb pályaudvarának és repülőterének egyesítését, mely Anglia szívében, a világkereskedelem központját alkotná. A Spanyol tudósító szerint a Panama csator-

na építése kismiska volt az új világ központhoz képest. A mérnök úgy akarja az egyesítést végrehajtani, hogy a 7 négyzetkilométernyi területet elfoglaló vasúti pályaudvar többemeletes lesz, míg a repülőteret a tetőzetten helyeznék el, de azért mindkettőt rendszeres autótutak is összekötnék. A nem kevesebb, mint tíz emeleten rendezkedne be a kereskedelem és ipar összes világközponti szerve. Egyelőre nem tudjuk, hogy a Londonban évek óta vitatott tervhez mit szól egyébként a vetélytárs — Észak-Amerika?

Jöjjen a „Mátyás” étterembe Katolikus Kör Szitágyi D. u. 5.

Izletes konyha!

Kitűnő ita'ok!

Minden vasárnap zenedélután

Horváth Koka József cigányzenekara muzsikál

Figyelmes kiszolgálás

Telefon 18-50

Pártoljuk a keresztény kereskedelmet

Máté szakaszvezető jól végezte oktatói feladatát

Ami békében szeszélynek tünt fel, az a háboruban pótolhatatlan előnyt jelent

Ritkán voltak az egész század ujoncai annyira egy véleményen, mint Máté szakaszvezető esetében. Máté szakaszvezető egyébként szép kitüntetésekkel ékesített világháborús katona, szigorú, kéréshetetlenül szigorú ember hírében állott.

Máté szakaszvezető embereinek nem volt könnyű dolguk. Nem, mintha harsogó parancsokból, körmönfont szidalmakból több jutott volna ki nekik, mint a többieknek, sőt ellenkezőleg, sehol sem uralkodott olyan uri csend, mint ebben a csoportban.

Kovács gyalogos lefogy

Máté szakaszvezető szerette a nagy hangot. Csak füttyentett — felváltva hosszút, rövidet. És aszerint, hogy rövidet, vagy hosszút füttyentett, a szakasz földre vetette magát, vagy gyorsan felugrott.

Már kezdett idegekre menni ez az egyhangú gyakorlat. És még nem is volt büntetés, ezt senki sem merne volna állítani. Máté szakaszvezető roppant nyugodt ember volt, komolyabb, mint éppen ezekben a percekben.

Az mindenesetre bizonyos, hogy nem sokat törődött azzal, vajjon elég száraz-e a föld, vajjon nem freccsentették-e fel a sarat és esővizet a villámgyors fedezések. Sőt néha különös előszeretettel éppen ilyen helyeken „buktatta” volna meg ujoncát és mindig gyorsuló ütemű füttyentései nem hagytak sok időt a gondolkodásra, hogyan lehetne hirtelenében jobb helyet keresni a haszavágódásra.

A szakasz ujoncai kénytelenek voltak halandó porhüvelyük utolsó maradványait is kimeríteni. De napról napra gyorsabban ugrottak, napról napra fűgében szaladtak. Pedig közben felszerelésük súlya is állandóan szaporodott, a távolságok is folyton hosszabbodtak.

De a keményszívű szakaszvezető legalább egyetlen egyszer nem mutathatott volna-e örömet, nem kockáztathatott-e volna meg csak egyetlen elismerő szót? Hiszen a szakasz hiánytalanul teljesítette akarát, habozás nélkül engedelmességet minden érthetetlen szeszélynek.

De nem, Máté szakaszvezető még egy néma mosolyt is sajnált embereitől. A legsanyarubb sors Kovács gyalogosnak jutott ki. Pedig néha különös módon, mindig a szolgálati időn kívül, úgy látszott, mintha a szakaszvezető Kovács gyalogost tulajdonképpen kedvelte. Ami vég eredményben nem is lett volna csodálatos, hiszen apja egy ezredben szolgált vele az olasz fronton. Ott is maradt szegény. De mindez nem használta neki. Máté szakaszvezető szemmel láthatólag fente a fogát rá. Talán az irányította rá a figyelmet, hogy olyan kövér volt.

Kovács gyalogos erősen lihegett minden „le-fel”-nél. Tizenöt nap múlva két lyukkal szűkebbre csatolta a derékszíjat. Ezután is minden héttel egy lyukkal tovább, amíg

vége meg nem állapodott, de ekkor már nem lihegett a szökeleskor. A szakaszvezető azonban még akkor is megkülönböztetett figyelemben részesítette, mintha kizárólag az ő számára tanult volna meg füttyenteni.

De ha még csak rossz katona lett volna! Kovács gyalogos azonban nem tartotta magát rossz katonának. Összeszorított ajkai nem egyszer préselték ki a „Sintér!” szót. De mit használt ez? A szakaszvezető hallótávolságon kívül állt, balját háta mögött tartva, jobb kezével pedig a sipot vitte szájához. A gyakorlatok és oktatás közben minden nap fel-süvitettek füttyei: Fedezés! — Fel! — Szökeles! — Fedezés! És arca mindig halálosan komoly maradt. Csak legálább egyszer látta volna valaki nevetni.

Emberei nem értették meg. Talán érezték, hogy nem volt rosszakarójuk, de nem tudták megszeretni.

Egyszer aztán itt volt a szemle. Máté szakaszvezető csapata volt a nap hőse.

Megjött a parancs: Ki a frontra!

Néhány nap múlva megérkezett a parancs: a frontra! Senki sem volt boldogabb, mint Kovács gyalogos. Vége vége volt a pokolnak!

A pokol azonban tulajdonképpen csak most kezdődött. Nap-nap után zuhogtak a gránátok — éjjel titokzatos csend — reggelre, kelve tomboló ágyutüz. Közben pedig állandó őrzáratok. A kaszárnyaudvar és gyakorlótér emlékei már régen feledésbe merültek.

Egyszer aztán ütött az óra, tulajdonképpen Kovács gyalogos órája. Az ellenség a meredek hegyoldalon egy erdő sarkában fészkelte be magát. Az árkok és drótkadályok makacsul tartották magukat.

Éjjel egy rohamcsapat küszört elő a fedezékből. Kovács szintén tagja volt. Egyidejűleg megindult a tűzér-ségi előkészítés. Lövés lövés után robbant az ellenséges állásokban. Pokoli hangverseny volt. A becsapódások kísérteties pontossággal találtak. Vumm... Vumm... Vumm... De az ellenséget mindez nem törte meg. A hegyoldal hirtelen tűzokádó hegygé változott. Csak úgy záporoztak a puskagolyók, egymást érték a kézigránátok. A saját tűzér-ség elhallgatott. A drótkadályt hamarosan sikerült átvágni. A heves géppuskatüz ellenére az osztag mindent elsöprő lendülettel megostromolta az árkot. Kézigránátok repültek az első fedezékbe, a másodikba, a harmadikba...

És Kovács gyalogos kikerült a tűzből!

Husz elszánt katona merész rajtaütéssel egy erősen kiépített ellenséges állást füstölt ki.

Vissza! Természetesen nem volt már mindenki ott a husz közül. Kovács gyalogos az utolsó volt a csapatban.

Nem tudta megállni, hogy az egyik kiserődbe be ne kukkantson. Egy

orosz tiszt hevert benne, vadonátuj bőrtáskával az oldalán.

Papírok! — villant át Kovács gyalogos agyán. Egy ugrás és már kezében is volt a táská. De ekkor már legfőbb ideje volt utra kelni.

Az ellenséges tűzér-ség zárótüz alá vette az utat, amerre a kis csapat hanyatt-homlok a völgybe igyekezett. Sár, vér, izzátság borította az arcaikat.

Jobbra és balra fülrepesztő becsapódások. Szzt — vumm! Szzt — vumm! Amint Kovács a füttyülést meghallotta, nyomban a földre vetette magát. Mindegy volt neki hová, a süppedő iszapba, kásás sárba, piszkos pocsolóba. Alig robbantak a lö-

320 szegénysorsu gyermeket nyaralít a város ebben az évben

Nagyvárad, május 22. Dr. Soós István polgármester Némethy Ferenc szociális felügyelő és Dalló Gyula tanácsnok, népjóléti előadó kíséretében tegnap megtekintette a Horty István-telepet, ahol tudvalevőleg 40 új családvédelmi ház építését vették tervbe. Ma reggel a polgármester ugyancsak az országos szociális felügyelővel és a városi népjóléti hivatal vezetőjével kitzott a Jád völgyébe, ahol az idej gyermeknyaralattást előkészítte. Minden valészínűség szerint Jádremetén megfelelő helyiséget bérrel a város a gyermeknyaralattás céljaira, amelynek során, mint megirtuk, 320 szegénysorsu gyermeknek biztosítanak nyári üdülést.

Papp Margittól butor aranyat ér, hiszen örök érték

Kiállítás:
Rimanóczy-u. 8.

Geley professzor előadása

Nagyvárad, május 22. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg dr. Geley József, a kolozsvári tudományegyetem ny. r. tanára a városháza dísztermében előadását „Az élő szervezet összhangja” címen. — A termet zsúfolásig megtöltötte a közönség. Az előadáson megjelent dr. Soós István polgármester is. A kitűnő előadó érdekes példákkal mutatott rá arra a csodálatos összhangra, amely az embri szervezet felépítésében és működésében mutatkozik. Majd rávezette a hallgatókat arra, hogyan kell a nemzeti szervezet kiépítésénél példát venni arról a csodálatos összhangról, amely az emberi szervezet életében tökéletes formában megtalálható.

Az előadást vetítettképes magya-

vedékek, már rohant is, ahogy csak a lábai bírták. Milyen könnyű volt most a géppuska és az egész felszerelés! Le-fel! Le-fel! Akárcsak...

Rövid szünet után már halotta is a következő sortüzeket. Szorosan a hazai gyákvő csapat nyomában jártak. Jajj volt annak, aki nem volt elég gyors! Aki belekerült a zárótüzbe, az ott is maradt.

Mily végtelen hosszú lett egy csapásra az út! Szzt — le! Vumm — szökeles! Gyarsan, gyorsan!

Tíz ember érkezett haza a husz közül és egyik magával hozta az értékes feljegyzéseket tartalmazó táskát. Kovács gyalogos pedig azon az estén egy levél helyett kettőt írt. Az egyiket Máté szakaszvezetőnek a kaszárnyába:

„Amióta itt vagyok, sokszor kellett szakaszvezető úr füttyölésére gondolnom és most köszönetet akarok mondani, hogy ez a füttyölés annyiszor szólt nekem. Mi ujoncok csak a kaszárnyaudvart láttuk, de maga szakaszvezető úr, többet látott! (MN.)

rázat tette még érdekesebbé és szemléltetővé. A mindvégig lebilincselő előadásért a város vezetősége és a hallgatóság nevében Kortsáros László országgyűlési képviselő mondott köszönetet.

Ma, szombaton este 8 órakor a Magyar Házban szintén tart előadást, amelyre az érdeklődőket meghívja a rendező bizottság.

Milyen gabonatermés várható Európában?

A különböző európai államokból igen kedvező terméskilátásokat jelentenek. Ezenkívül nemcsak a vetések állása kiváló, hanem egy rendkívül korai aratás várható. Az olaszországi jelentések szerint pl. az ország legnagyobb részén a korai aratás már június elején várható, ami az európai gazdasági élet szempontjából igen nagy jelentőségű. Ugyazintén jó termést jelentenek a kevésbé kedvező éghajlatú európai államokból is. Így Skandinávia idej terméskilátásai jóval felülmúlják az utóbbi éveket. Mivel az évszak időközben már meglehetősen előrehaladott, nem kell többé súlyosabb fagykároktól tartani és így az európai gabonatermés valamennyi államban nagymértékben biztosítva van. A kapánövényekre vonatkozó jelentések is igen kedvezőek, de azok végleges kifejlődését a következő hónapok időjárása nagymértékben befolyásolja. (MNK.)

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

Egyház és élet

erdélyi katolikus évkönyv.

Ára: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

Hősök napjára készül a Rulikovszky-temető

Csendes séta a halottak birodalmában

Nagyvárad, május hó.

Ennél a komor, szinte ünneplés, gesztenyefákkal szegélyezett utvonalnál, amilyen a Rulikovszky-ut, a halottak részére méltóbb, fensegesebb utolsó ut talán el sem képzelhető. Mindig egy kicsit meghatva, saját életünk veszendőségére, de egyben a halál felemelő, mindent átlényegítő erejére gondolunk, valahányszor ezen az uton végigmegyünk, a csaknem világvárosias villasor s az utána következő tág épülettömbök között. Ez az érzés bennünk él most tavasszal is megorzongunk de nem merjük bevallani valójában, miért? Csak a székre panaszkodunk és erre a májusra,

mely már lehetne valamivel barátságosabb is. Az uton kevesen járnak s a villamosok sem nagyon zsufoznak. A síneket most javítják, másra nem is figyelünk fel egészen a temetőig. A temető kapujában most is virágot árul egy öregedő néni. Ebben nincs semmi különös, az ellenben meglepő, hogy a virágos tálak között egy krumplival telerakott tál is van. Ugy látszik a virágokból nincsen elég jövedelem, kellett tehát valami új üzletágról gondoskodnia. A közelben néhány mérész tyúk kapirgál, de csak a kerítés előtt. A temető kapuján túl már az fogad, amit vártunk: cserd, komolyság, nyugalom...

1000 új lakóva gyarapodott az elmúlt évben a temető

Az ajtótól alig néhány lépésnyire van a temető háza, ide kopogunk be mindjárt, hogy valamit megtudjunk. A temetőőr nincs itthon, a sírokat vizsgálja és rendezgeti, helyette a felesége fogad.

— Híresebb halottak? — mondja eltűnődve, vontatottan — nálunk nincsenek annyira mint a másik temetőben. Itt van Rulikovszky Kázmér, azután Mezey Mihály és... Keressék meg az uram, ő tud talán mondani még többet.

De minket jobban érdekel ezuttal a telefon.

— Hát hete, hogy bevezették, tudjuk meg Lucás Demeternétől, — ideje is volt már nagyon, különösen mikor egy-egy temetés van, sokan veszik igénybe...

— Sok temetés van mostanában, az utóbbi hónapokban nem tudja hányat temettek?

A temetőőr felesége fellapoz egy vastag könyvet, hogy megmondja: a múlt évben hányan költöztek a Rulikovszky temető sötét, békés fái alá. S azután eszébe jut, hogy a temetéseket, illetőleg a halottak neveit betűrendben jegyzik be a vaskos könyvbe, így nem tudja megmondani, hogy pontosan hányat temettek. De Lucásné leleményes asszony, azért valamit így is megtudunk, találmra felüti a „G” betűt és kiderül, hogy „G” kezű halott 42 volt 1942-ben, ebből aztán hozzávetőleg kiszámíthatjuk, hogy az A. B. C. 25 betűjét véve alapul, 800–1000 új lakója van a tágas temetőnek. Elég nagy szám, de hát

Várad népes város, nem csoda ha temetői is népesek. Hely akad még bőven a nagy temetőben, amely a Szálka-pusztával együtt — ezt a területet nem régen csatolták hozzá — ugyan csak terjedelmes.

Tíz új hősihalott

— Vannak-e új síremlékek — érdeklődünk — számításba véve a változott gazdasági helyzetet.

— Új síremlékek? Alig akad — hangzik a felelet, — hanem a sírokat azért sokan látogatják és fizetik rendesen a gondozási pénzeket.

— Idegenek fordulnak-e gyakran meg a temetőben?

— Hát azok bizony kevesen, csak olyanok jönnek ki, akiknek fekszik itt már valakijük, ezek viszont kiömlenek elég gyakran. És hát amint mondtam, szépen gondozzák a sírokat... Most különben a hősök sírját is kiszépitik. Átfejtik a keresztek és rendbehoznak minden sírt. Hősök Napja előtt.

Megtekintjük ezt a munkát, elég szépen halad. Az átfejtett kereszteken frissen ragyognak a nevek, az évszámok és ami még olvasható az egyszerű kereszteken. Magyar, román, német sírok sorakoznak egymás mellé, minden név alatt az elhunyt vallása is olvasható, ez figyelmeztet most arra, hogy akad a halottak közt csaknem

Óraszlat nagyban vásárolnak,

esetleg képviselőket válnak Budapestre. Jelige „Versenyképes” leveleket **Boros hirdetőbe**, Budapest, András-ut 54.

minden sorban egy-két mohamedán is Comedan Timo, közkatona, mohamedán, 1917 március 7. állit meg az első mohamedán hősi halott takeresztje, aztán Kovasevic Emir és Causev Fehin sirja győz meg arról, hogy a mohamedán vallású halott nem ritka a hősök temetőjében.

Egyébként — ezt Lucásnéól hallottuk — tíz új hősihalott került az elmúlt világháború hősihalottjai közé az itteni csapatkórházból. Megnyugtatóan kis szám ez. Közülük nyolc fekszik még itt, kettőt ugyanis a családja már hazavitetett.

Két gyászruhás nő rendezget egy friss sírt, míg pár lépésre a temető oldalán tul kaszálják az új füvet. Valahol hegedülgetnek, talán a temetőőr-nél, persze csöndben alig, alig hallhatóan, úgy ahogy illik ez itt. A temető kapuján túl fiatal leány közeledik óriási labdarózsa csokorral. S valahol kenyeret sütnek, szagát felénk hozza a szél. A temető közelében szinte az élet ízét érezzük a nyelvünk hegyén.

HORVATH IMRE

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

Vörös Sas és Sárga Sályom

Irtó: Ujházyné Tóth Mária

A nevük után itélve, sötétbőrű, toll-díszes indiánfőnökök lehetnének, akik gyönggyel kivart mokaszinjukban zajtalanul surrannak a harci ösvényeken. Esetleg bivalynyomok után kutatnak a vadnyugaton, vagy éppen a békepipát szívják a nagy tanácskozó sátorban Old Shatterhauddal, aki csodálatos erejű öklével leütötte őket, hogy azután megajándékozhassa drága életükkel a törzset.

De nem. Sokatigéző nevüket ugyan Winnetoutól, az apasok híres főnökétől kapták, de sem a skalpoláshoz nem értenek, sem pedig a szent pipahegy titkát nem ismerik. A nevük nem is nagyon illik hozzájuk, mert a zengzengés név alatt két szelíd, egészen közönséges, buta tyúkocskát rejtenek. Az egyik vörös, a másik sárga.

Még hűsvét előtt kezdődött az egész. Akkoriban sikerült ugyanis egy pár szép, fiatal, kőcér tyúkhöz jutnom.

— Remek! — mondtam. — Finom pecsenyénk lesz! Az örökös vén marhahús helyett hófehér, molós jércemellet eszünk.

Hogy még sem így történt, annak nem én vagyok az oka. Hűsvéti vakáció volt éppen és a fiam — Winnetou — egész nap az udvaron indiánosdít játszott. Sasollas fejdíszében az összes lándzsákkal, tomahawkokkal, nyilakkal jelfegyverkezve bújkált a szűk udvar

farakásai és a még szűkebb kert pók-hálós, satnya bokrai között. Természetesen nem egyedül. Megfelelő számú alfőnökről és harcosról is gondoskodás történt. Ha jól emlékszem a nagyfőnökök közül öt alfőnök volt, két varázsló és egy harcos. Ez az egy is csupán azért nyugodott bele alantus sorsába, mert az ezüstös pajzsot és a leg hosszabb lándzsát ő cipelhette. Nagy kitüntetés volt, az kétségtelen, de viszont egy indián-törzs harcos nélkül teljességgel lehetetlen elgondolás. Ezért megérdemelte a méltó jutalmat.

Igy álltak a dolgok a háznál, miatt én a hűsvéti nagytakarítás nehéz és az ünnepi ételsor még nehezebb problémáin rágódtam. És akkor jelent meg a két tyúk, mindnyájunk legnagyobb gyönyörűségére. Nyugodtan hajthattam fejemet a jól megérdemelt álmomra. Két napra való leves és pecsenye ott kapirgált a tyúkketrec csendes biztonságában. Ha tudtam volna, hogy hű ábránd az egész!

A gondviselés kifürkészhetetlensége úgy intézkedett, hogy az egyik, — a kis sárga jérce — egy reggelre formás, hófehér tojást tojt. Több se kellett az én „vérszomjas” Winnetoumnak. Eddig is elítélte sötét szándékú terveimet a hűsvéti pecsenyét illetően, de nem szólt. Ezekután azonban hallani sem akart a vörös műveletről. A kis sárgát nem szabad leölni! Könyörgött, sírt, bizonyított. Hogy milyen nagy kárt okozunk saját

magunknak, ha a tyúkocskák életét könnyelműen kioltva, megfosztjuk magunkat a napi friss tojástól.

Végül is beláttam, hogy a kis vadembernek igaza van. Valóban kegyetlenség volna a szorgalmas kis tojót megsütni. Lassan belenyugodtunk, hogy majd csak egy tyúkot eszünk. Főzünk más levest és elvégre az egyet is jól be lehet majd osztani. Gondolatban már kiadagoltam szegény kis vöröst, megadással vállalva a rámeső hátát.

Azóta se hiszem, hogy nem az okos kis sárga beszélt rá pajtását a legjobb erkölcsökre. Mert — talán három nap múlva délután — diadallításon rojtott be a fiam, mindegyik kezében egy tojással. Egyiket a sárga tojta, a másikat a vörös. A többi már magától értetődik. Hűsvétkor nem ettünk egyetlen falat jércemellet sem. De azóta se.

Külön kosárkában egyre szaporodtak a tojások. Az én kosarámban pedig soha nincsen egy se. Ha veszek is, az olyan gyorsan elfogy, hogy nem is értem. Érdekes, hogy a Vörös Sasék „termése” soha nem kevesbedik. Dacára annak, hogy Winnetou nagyon szereti a lágytojást és a szalonnás rántottát is. De teheti, mert tojnak a tyúkjai. Ameddig tojnak, nem vágthatjuk őket le. Igazán kegyetlenség volna!

Néha valami halk gyanu ébredszik és úgy érzem, hogy egy kicsit rászédnek az indiánjaim. Már mint Winnetou, Vörös Sas és Sárga Sályom. De, mikor látom, hogy milyen boldogok hárman, elűzöm magamtól a gyanú legkisebb árnyékát is. Ugy összeszoktak, hogy a két szárnycsont indián a nagyfőnök tenyeréből

eszik és hívásra boldog káricsálással sietnek hozzá. Majd elseprik a nagy örömtől.

Én pedig mit is tehetek? Osztanom kell a fiam szeretetében Sárga Sályomokkal. Ha hazajött az iskolából, először hozzájuk megy. Megnézi kaptak-e vizet, nem éhesek-e és csak azután jönnek én és a kérdés:

— Anyu, mi van ebédre?

Eddig soha nem válogatott, de most az ebéd ellen is mindig kifogása van. Mindennap krumplit és laskatésztát kellene főzni, de azt is olyan bőven, hogy maradjon a tyúkoknak is.

Nekem az egészről csak a gond maradt. Az izgalom, hogy a szomszédok mikor unják meg a falusi hangokat, a gyökori vidám káricsálást. Eddig, biztosan a nagyfőnök iránti szeretetből, nem haragudtak. Legalább is nem mondták. Pedig reggel már korán megkezdődik az ebredésük és akkor már aludni nem nagyon lehet. Hogy mi nem alszunk, az más. Az természetes. De szegény szomszédok, mégis, hogy jönnek hozzá?

Azután az élelmezés kérdése. Ahány ismerősöm csak van falun, valamennyinek egy maroknyi tengeriért könyörgünk. Tudvalevő, hogy a tengeri manapság az aranynál is értékesebb. Így tudom, hogy aki a kedvünkért megvált egy kilónyitól, nagyon szerethet bennünket. De mi lesz, ha elfogy ez is? Akkor már nem marad más hátra, mint a „feketepiac”. Mert a Sályom és a Sas nem éhezhetnek. De hogy aztán a nagyfőnök, Winnetou engem hogy szabadít ki, ha árdragítás miatt megbüntetőt azt még elképzelni sem tudom.

Kisiparosok jövője függ a tanoncútanpótlástól

Irtja: Soós Imre

Nem lehet elégszer vitatni azt a nagyforderejű kérdést, hogy a minden munkájában egykép remekelő magyar kisiparosság kiüregedő tömegei helyett lesz-e a munkapadok mellé elegendő utánpótlás.

Sokan aggasztónak tartják a helyzetet, mert való igaz, hogy nap-nap után rohamosan csökken az iparstanoncok száma. Az öreginasok rendre felszabadulnak s helyükre fiatal inas képében mind ritkább a jelentkezés.

Tépelődünk rajta, hogy mi lehet ennek az oka? Fizetést kellene talán a tanoncoknak adni? Anyáskodásban kellene banni a fiukkal a műhelyekben? Törvénybe kellene tenni iktatni, hogy ne az iparosnövendékek legyenek kötelesek kéremszép hangján beszélni a mesterekkel és segítőkkel, hanem megfordítva?

Hála Istennek, úgy vélem, hogy mindezekre nincsen szükség. A bajok majd elmúlnak, ha az élet minden vonatkozásában rendellenességet okozó, már negyedik éve dúló, nagy háború befejeződik. Addig azonban meg kell alkudni a súlyos helyzettel. Bele kell törődni, hogy nem jelentkeznek tanoncok. Mégpedig kizárólag anyagi okok miatt.

Helyesen

állapította meg a kérdés egyik alapos ismerője, hogy az ipari pályára készülő ifjúság túlnyomó többsége a legszegényebb családok fiából kerül ki. S mert — hiszem, hogy szintén csak átmenetileg — a tanoncok a műhelyi munkától most valóban elég sok időn át el vannak vonva, a földi javakban szintén nem dúkáló mesteremberek nem hajlandók a gyerekeknek ellátást, vagy ezzel egyenlő értékű fizetést adni?

Igy aztán az ipari pálya helyett közművesnapszámoknak, boltiszolgáknak, udvarszeregetőnek, vagy éppen tehénpásztoroknak adják fiaikat a szülők, hogy megkerestessék velük a mindennapi kenyeret s főként a manapság olyan súlyos gondot okozó ruházatravalót. Meg kell állapítani, hogy így most hiába is ésvárog szegény ember fia a műhelyi élet után. Egyelőre tanoncútanpótlás szempontjából csak a jobbmódú szülők gyerekeire s maguknak az iparosoknak fiaira lehet számítani.

Mivel azonban ez a kérdés a nemzet egyik legerősebb tartóoszlopát képező kisipar jövőjére nézve döntőfontosságú, szabad, sőt kell is beszélni róla, hogy miképpen kellene sikeresen megoldani az iparstanonc utánpótlás problémáját a háború befejezése után.

Akármielyen előkelő helyről származik s akárhány helyeslője akad annak a gondolatnak, hogy az iparstanoncoknak fizetést kell megállapítani, ilyen intézkedés a mostani rendkívüli viszonyok között tán segít valamit, de az iparosnevelés végleges megoldására alkalmatlan. Annyi fizetést ugyanis sohasem kaphat

Ráutalja a kezesztény ipart!

a tanonc, hogy abból szülői támogatás nélkül megélhessen.

Azért sem kaphat, mert — tapasztalásból beszélek — az első fél. évt az egész első évben, ritka kivételtől eltekintve, a mestereknek vajmi kevés hasznot hajtának a fiúk. Nem lehet semmiképpen sem letagadni, hogy a mesterégekben való első tapogatózás idején a legtöbb szakmában sok értékes anyag bánja meg, hogy fiatal inas kezébe került! S mennyi vesződséggel, időáldozattal jár a lelkiismeretes mester, vagy segéd részéről az új iparosnemzedék oktatása.

Mondhatnák

erre, hogy kárpótlást nyújtanak mindezekért a későbbi évek. Meg kell azonban itt is mondani a nyers igazságot. Ha a tanonc már fiatal segédét megközelítő munkát tud végezni, legtöbbjét nem nagyon sürgeti az igyekezet. Ilyenkor már elbizakodott a legény, s nem siet a muszájnál több hasznot hajtani mesterének. Ugy véli, hogy ő már munkájáért külön fizetést is érdemelne. Az utolsó évükben járó tanoncok között sürűn folyik erről szó!

Ilyenformán megíécsak az lenne majd annakidején a leghasznosabb megoldás, ha fizetés megállapítása helyett visszatérnénk a régi tradíciókhoz. Vagyis oda, hogy a hozzá 3-4 esztendőre szinte családtagként behelyezkedő tanoncnak teljes ellátást, élelmezést és lakást legyen köteles adni a mester.

Ennek az állapotnak ugyanis jelentős előnyei vannak. Be kell őszintén vallani, hogy a serdülő korban lévő ifjúság s nem csak az iparstanonc ifjúság, igen hajlamos arra, hogy kisebb-nagyobb kilyengéseket kövessen el, ha erre alkalma nyílik. S kinek nyílik ilyesmire több alkalma, mint annak a tanoncnak, aki állandóan felügyelet nélkül tévelyeg, vagy cirkázik a szülői otthon és a mester műhelye között?

A mester és a mesterné felügyeletét még a drága s kisebb városokban vagy községekben meg sem valószínűsíthető tanoncotthonok sem póthathatják. Arról nem is beszélve, hogy a tanoncotthoni nevelésnek is vannak figyelemreméltó hátrányai.

A fizetés megállapítása ellen s az ellátással való alkalmazás mellett szól az is, hogy az a mérsékelt fizetés, amit a tanoncok kaphatnának, a most legtöbb családban tapasztalható dédelgető szülői nevelés mellett sokszor nem hasznos dolgokra fecseklődne el. Főöslegesen mértékben a m. kir. dohányjüvedék jövedelmét gyarapítaná s a mozilátogatók számát szaporítaná!

Azt bizonyára

mindenki beismeri, hogy a tanoncok nevelése terén is feltétlenül szükség van a fegyelmre. Ezt részben a leventeintézmény örvendően érvényesíti az ifjúság között. Baj, hogy a tréfát nem ismerő fegyelmzés a leventeotthonok kapuján való kilépéssel meg is eszünik. Ezért ajánlatos hogy a tanonc s szülők, a családi otthon hetenként való meglátogatásának idején kívül, mindig a tanítómester felügyelete alatt álljon!

S ne higgyék ee a szülők, se az ipari pályára készülő ifjúság, hogy a régi látástól-vakulásig való dolgoztatás, vagy a cselédi munka végeztetésére irányuló tö-

rekvés gondolata ez! Az ipari munkások s főként a tanoncok védelmére anynyi törvényerejű intézkedés van már érvényben, hogy a tanoncok kihasználásától tartani nem kell. Ha vannak hatalmukkal visszaélő mesterek, ezek ellen mindig ott van a megtorlásra hivatott szerv, az ipartestület. Mert minden valamirevaló ipartestületben megszűnt már a vitás dolgok nagy pipaszárral való könnyed elintézése.

A tanoncoknak tehát, hogyha a magyar jövő komoly, szorgalmas s tisztességtudó iparosait akarjuk nevelni belőlük a háború befejezése után majd nem kiesbb, vagy nagyobb fizetést kell megszabni, hanem a mestereket kell arra kötelezni, hogy teljes ellátás mellett, szülő helyett szülői gondossággal oktasák, neveljék és fegyelmezzék a 3-4 évre gondjaikra bízott gyermekeket.

A leánytanoncok helyzetéről tudatosan nem beszéltem. Rájuk az elmondottak nem vonatkoznak. Ők ugyan most az ösz-tanonclétszám jó 20 százalékát teszik ki de ez a helyzet nem egészséges s így sokáig fenn sem maradhat. A magyar nőnek nem az a hivatása, hogy a férfakkal egy sorban, munkapadok mellett robotoljon, hanem az, hogy háztartást vezessen s egészséges, kedves, gondos, szerető családjanya legyen!

A most füstben, vérben, szenvedések tengerében alakuló új világnak hozni kell majd a boldogabb magyar jövődőt is, olyan magyar életsoroat, amely lehetővé teszi, hogy kenyérkereseti célból iparstanoncok a leányok.

Kepes Sámuel nyilatkozik a kisajátított ingatlan ügyében

Mit ajánlott fel a város és mi volt a tulajdonos ellenjavaslat

Nagyvárad, május 22. Olvasóink jól emlékeznek arra, hogy egyik előfizetőnk hozzánk írték és a lapban leközölt levélben foglalkozott a Kepes-féle ingatlan kisajátításának ügyével. A levélben foglaltakra a város részéről dr. Soós István polgármester nyilatkozott s ezt a nyilatkozatot egyik legutóbbi számunkban közöltük. Most Kepes Sámuel, a kérdéses ingatlan tulajdonosa helyreigazítás formájában küldte be hozzánk nyilatkozatát. A nyilatkozatnak készségesen helytadunk, annál is inkább, mert az első levelet minden megjegyzés nélkül, illetve azzal a megjegyzéssel közöltük, hogy az adatokra vonatkozóan utólagos tisztázásra van szükség Kepes Sámuel nyilatkozatát az alábbiakban közöljük:

„A Magyar Lapok Tekintetes Szerkesztőségének, Nagyvárad.

A szerkesztésükben megjelenő Magyar Lapok, folyó hó 8-iki 103. számában: „Mennyit ér a városnak a kisajátított Kepes-féle ingatlan? 40.000 pengőnek a város pénztárában kell maradnia!” cím alatt közzétett be- küldött levélre vonatkozólag, az 1911. évi XIV. t. c. 20 §-a értelmében és e törvényszakasz rendelkezéseinek megfelelő időben és alakban az alábbi helyreigazító nyilatkozat közzétételét kérem:

Valótlán az, hogy a város nekem a kisajátított ingatlanomért 228.000 pengőt ajánlott volna fel.

Hogy mily összeget juttattam én

Bár gazdag lehetnék

mondja vágyakozva sok ember. Ez a vágya már a közeljövőben teljesülhet, ha egy három vagy másfélpengős államsorsjegyet vásárol. A huzás már

junius 8-án lesz.

Főnyeremény:

40.000.— Ar. P.

További nyeremények:

P 20.000.—, P 10.000.—, kétszer P 5.000.—, négyszer P 2.500.—, hatszor P 2.000.—, harmincháromszor P 1.000.—, stb., stb., stb.

csak a legkivételesebb esetekben, akkor is csak néhány — főként nők által üzt szakmában — szerződjenek el iparstanoncok a leányok.

korábban már bekeidőben unoka-öcsémnek, ez a telekkönyvből nem állapítható meg. De ez az ingatlan becslési értékére, mely a kisajátítási törvény 25. §-a értelmében a becsléskor határozandó meg, befolyással nincsen.

Valótlán, hogy a város engem aján- dékba akart volna részesíteni. Ellen- ben és tettem a városnak olyan aján- latot, hogy ne vegye el tőlem az egész ingatlant hanem csak annyit, amennyi az út céljaira szükséges és az összesen 6517 m² területből 2100 m² területet hagyjanak meg nekem. En akkor hajlandó voltam a szakértők által megállapított 288.000 pengőből 198.000 pengőt elengedni. Ez elegendő támpontot nyújt arra, hogy milyen értéket képvisel az ingatlan, mert én 2100 m² területet ajánlatom szerint 198.000 pengővel váltottam volna meg.

Valótlán az, hogy: „a mult világ- háboruban hadsereg szállítástól kifolyólag a nagyváradai börtönben ültem és hogy még most is nem ott ülök, azt kizárólag Trianonnak köszönhetem”.

Valóság az, hogy vizsgálati fogsá- got szenvedtem, de úgy a nagyvárad- i m. kir. törvényszék 1916 december hó 16-án 195 B. V. 11976—478. sz. a. itélé- tével, mint pedig a m. kir. Kuria B. III. 3231—1917—684. sz. a. 1918 októ- ber hó 18-iki itéletével, minden vád- és következménye alól jogerősen fel- mentett. Nagyvárad, 1943. május hó 18. Teljes tisztelettel: Kepes Sámuel”.

Halló, halló! 26-56

— Halló, itt a Római Katolikus Nőszövetség. Ki beszél kérem? Egy érdeklődő leány? Tessék kérdezni! A Szülők Iskolája érdekelne? Hogy lehet-e leányoknak is jönni? De menyire! Sőt érdeklődő fiatalembereknek is, akik szintén sok minden érdekeset tanulhatnak ezekből az előadásokból, aminek hasznát veszik majd akkor, ha az Uristen rendelkezése szerint egyszer családot alapítanak.

— Feltétlenül hívja el, kedvesem, menyasszony barátnőjét és férjhezmenni készülő leányismerőseit is! Látom az érdeklődésből, hogy maguk nem azok közé tartoznak, akik azt képzelik, hogy csak addig nehéz, míg az embernek sikerül férjhezmenni, aztán pedig úgy, ahogy a mesében van, hanem tudják, hogy az igazi küzdelem, a komoly, áldozatos munka akkor kezdődik, mikor, mint férj és feleség lépnek el az oltártól s mennek az új otthonba, ahol a házasság élet sokszor nagyon is nehéz, szürke hétköznapi várnak rájuk.

— Igaza van, amikor a Szülők Iskolája rendezésében a házasságra való előkészület jó alkalmát látja! Milyen jó is, ha az a fiatalasszony már leánykorában megtanulja a helyes főzés művészetét s nem az esküvő után kísérletezik férje gyomrával, egészségével. S később majd nem kíséreltezik a családsemelényével, a gyermekével sem, mert már a házasság előtt megtanulta a csecsemő-gondozás, gyermeknevelés sok csínját-bínját is, és tudja, mi a kötelessége családja testi-lelki épségének, egészségének megőrzésével kapcsolatban.

— Igen, a háztartási bemutató és az orvosi tanácsadás három délelőtti fél 10-től 12-ig lesz itt a Pray György utca 5. szám alatt. Hogy hol van ez? Ha végigjön az árkados kanonokszoron, éppen nekimegy a Pray György utcának. Hogy ki tartja a háztartási bemutatót? A Bottó Háztartási Iskola lelkes igazgatónője: Horváth Ilona. Mind a két előadás, a háztartási és az orvosi is egészen gyakorlati lesz. A helyszínen rögtön el is készülnék a bemutatásra kerülő ételek s a csecsemőgondozást is gyakorlatban fogja bemutatni Nagy főorvos ur, a közeli gyermekmenhelyből áthozott eleven kis apróságokkal.

— Már glig várja? Nahát igazán szívből örülök, hogy ilyen érdeklődéssel készül!

— A délutáni program? Igen. A délutáni előadások a premontrei gimnázium nagytermében lesznek, fél 5 órakor kezdődnek minden nap. Három előadás egymásután. Hogy nem lesz-e fárasztó? Hát nem egyfolytában lesznek, hanem közben negyedórás szünettel s a két komoly előadás között egy énekórával, ami egy kis koncertnek is beillik majd, mert a mi kedves Csiky Gyulánéknak elhozza iskolás leánykáját is, akik énekelve mutatják be a közönségnek a magyar dal szépségeit. S ott a helyszínen még művészi ájtatosság is lesz a szünetben, hogy a hallgatóknak ezt se kelljen mulasztaniuk. Ugye most már meg van nyugodva, így ki lehet bírni a három előadást egy délután?

— Hogy miről lesz szó délután? A gyermekneveléssel kapcsolatosan például egy olyan problémáról, ami sok gondot okoz a mamáknak, de még a papáknak is. A kamaszú lélektanáról és a vele való helyes bánásmódról. Erről dr. Báthory József pialista-igazgató beszél két alkalommal.

Ez éppen aktuális maguknál? No majd kipróbálhatja a tanultakat az Őcsin. Azután a házasságról fogunk hallani dr. Nagy Andrástól három előadást. Már a címük is nagyon érdekes: „Ami a házasságról mindenkinek tudnia kellene”, „A házasság belső törvényei” és „Zökkenők a házasságban”. Csupa élet lesz ez a három előadás csak azt mondhatom!

— Igen. Czike Gáborné ugyanaz, akit a márciusi Katolikus Nők Napján hallott beszélni, a Katolikus Körben. Elhiszem, hogy tetszett. Most kétszer hallhatja majd. Szombaton, 29-én fél 5-kor és 30-án vasárnap 5 órakor. A gyermek lelkéről, illetve annak gondozásáról beszél.

— A betejező előadást Röss Bertalan kapucinus atya tartja vasárnap 6 órakor. Utána — talán ez is érdekl, Kedvesem, — a jelenlevő házaspárok megújítják házassági fogadalmukat. Igen, mi is azt hisszük, hogy ez méltó és szép betejezése lesz ennek a

Bikszád gyógyfürdő

(Szatmár m.) JUNIUS 1-ÉN MEGNYILIK. Gyomor-, vese-, bél-, hólyagbajok és mindenféle hurutos megbetegedések gyógyhelye. Ivókúra, meleg ásványvízek és szénsavas fürdő, hideg vizgyógyászati és inhalatorium. Kényelmes, tiszta szobák, elsőrendű diétás konyha, 100 holdas ós. park, portmentes levegő, strand. Félvilágosítást nyújt a fürdő igazgatósága és az IBUSZ utazási iroda, Budapest, Vigadó-tér.

családvédelmi előadássorozatnak.

— Tessék? Az anyagiak érdeklik még? Ki-ki tehetsége szerint járul hozzá a rendezési költségekhez. A helyszínen lesz kis kassa, ahová mindenki annyit fizet be, amennyit tud. A cél nem a bevétel, hanem a minél nagyobb tömegek lelki, szellemi töltetése.

— Hogyan? De mennyire! Kedves másvallású testvéreinket is nagy szeretettel látjuk a hallgatók között. Jöjjenek csak bátran, mondja meg ismerőseinek. A magyar családok ügye közös magyar gond!

— Előre is köszönjük, hogy mozgósítani fogja összes ismerőseit. Eláruljuk, legnagyobb vágyunk minél több

fiatal házaspárt és érdeklődő leányokat, menyasszonyokat, vőlegényeket és fiatalembereket ott látni. Minden anyagi áldozat és rendezési fáradság legszebb jutalma a zsúfolt előadói terem!

— Látja, ez nagyon szép, hogy imádkozik is a sikerért! Igen. Ha az Ur nem építi a házat, hasztalan fáradoz, aki építi azt! Kedvesem, köszönöm Magának és a többi érdeklődőknek is a gondjainkban való osztozást, megértést és az ügyünk jóakaratu támogatását! Isten velem! A viszontlátásra majus 27., 28., 29. és 30-án a Szülők Iskolájában!

HESZ MARTA

Igy élnek véreink a határon túl

Szépen dolgoznak a magyar szövetkezetek Délerdélyben

(STUD) A Nagyenyeden székelő „Hangya” Szövetkezetek Szövetsége, amelynek tagjai valamennyi romániai magyar szövetkezet, nemrég tartotta huszonharmadik évi közgyűlését.

Az 1942. üzletévről készített igazgatósági jelentés és mérleg meggyőzően beszél arról az eredményes munkáról, amelyet a „Hangya” Szövetség a maga munkaterületén végzett.

A jelentés meglepéssel hangsúlyozza, hogy a tavalyi közgyűlésen megszavazott alaptőkeemelés eredményes volt, amennyiben a várakozáson felüli jegyzést hozott. Az így rendelkezésre álló pénzeszközök friss vért vittek be a Szövetség vérkeringésébe. Ez magától értetődően kihatott a tagszövetkezetek működésére is, hiszen az áruhitel és a kölcsönök számára számottevő segítséget jelentett.

A „Hangya” Szövetség 1942 elején a Nemzeti Szövetkezeti Intézet-től jogot kapott arra, hogy 10 millió lei összegig takarékbetétet fogadjon el. Azóta az ilyen címen kezelt összegek értéke december 31-ig elérte a 6.408.000 leit, ami kétségtelenül a bizalom fokozódásának jele a Szövetség iránt. Az 1942. évben forgalmazott 135 millió leiből, amely az 1941 évvel szemben 32 millió leies emelkedést jelent. 4.053.000 lei volt a tiszta felesleg. Ennek felosztására nézve az igazgatóság a felügyelőbizottsággal együtt azt javasolja, hogy a tartalékalap növelésére 1.504.000 leit, a kétéves követelések tartalékalapja gyarapítására 550.000 leit, szövetkezeti propaganda-alapra a tiszta felesleg öt százalékának megfelelő összeget, vagyis 205.000 leit, ugyancsak öt százalékos osztalékra 8.570.000 lei után 429.000 leit, egy százalékos vásárlási visszatérítésre 869.000 leit, a „Hangya” alkalmazottak nyugdíjnyújtására támogatására 200.000 leit, végül a szövetkezetek támogatására 296.000 leit fordítsanak.

A felosztásra javasolt összegekkel az intézet rendes tartalékalapja 5.300.000 leire, a kétéves követelések tartalékalapja 2.500.000 leire, a szövetkezeti propaganda-alap 349.335 leire növekszik. A szövetkezetek támogatásán kívül a Szövetség különös figyelmet fordított a beruházások megvalósítására és az erősebb tartalékolásra, gondolván a háboru utáni idők várható értékesítésére. — Ilyen céllal 3.590.000 leit irányoztak elő. Az igazgatóság jelentése végül közli, hogy a Szövetség ebben az

évben is kiadta 17.000 példányban a „Hangya” naptárt, amellyel a szövetkezeti gondolat népszerűsítése mellett hasznos olvasmányt is adtak, elsősorban a falusi lakosság kezébe.

Áprilisban tartotta első rendes közgyűlését a lugosi „Hangya” fogyasztási szövetkezet. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult az igazgatóság javaslatához, melynek értelmében a még csupán háromnegyed éve működő szövetkezet 4 százalékos osztalékot és két százalékos vásárlási visszatérítést ad tagjainak.

Jó kezeség az adott szó

A Bácság fővárosában működő magyar szövetkezetek közül a „Corvin Hitelszövetkezet” most tartotta évi rendes közgyűlését a Magyar Ház nagytermében. Az igazgatósági elnök a nagy számban megjelent tagok és vendégek előtt nyitotta meg a közgyűlést. Beszédében utalt arra, hogy a szövetkezet az 1942. üzletévben örömdetes fejlődött. Ez annak tulajdonítható, — mondotta — hogy egyre többen és többen ismerik fel a szövetkezetben rejlő erőt s azt, hogy a mai időkben senkisémet vonhatja ki magát a közös munka alól és senki sem vonulhat vissza vagyona árnyékába.

Közölte az elnök, hogy a múlt évben, néhány kivételtől eltekintve, valamennyi kölcsön-kérelmet teljesítették. Az igazgatóság mindig megtalálta a módját, hogy éppen a legszerényebb anyagi körülmények között levő tagok igényeit kielégítse. A foyósított kölcsönöket ingatlan bekebelezés, kezeség, vagy az adott szó fedezete. Vesztesége nem volt a Corvin-nak, mert az adott szó, tehát minden anyagi fedezet nélkül folyósított kölcsönt is, az adós idejében visszafizette. Az 1941 évi 2.700.000 leit kitevő kölcsön-folyósítással szemben, 1942-ben ez az összeg elérte a 7.000.000 leit s mindezt saját tőkéjéből tudta rendelkezésre hoztatni. Ugyanílyan mértékben emelkedett a

betétek összege: 1941-ben 1.800.000 leit, 1942-ben pedig már 9.000.000 leit kezelet a Corvin ezen a címen.

Az elnök ezután kitért arra, hogy az üzletrészek a szövetkezet rendelkezésére bocsátásával több mód nyílik arra, hogy a tagok hitel-igényét kielégítsék, mivel az üzletrészt csak meghatározott idő elteltével lehet visszavonni. De jobb befektetés a betevő számára is, mert üzletrésre többet fizet a szövetkezet osztalék címen, mint a betétre kamat formájában.

Az alelnök ismertette a mérleg s a nyereség-veszteség számla adatait, valamint a kölcsön formájában folyósított összegeket. E szerint 1942. december 31-én a Corvin hitelszövetkezet 1589 tagot számlált, akik 11.271 üzletrészt képviseltek 2 millió 542.120 lei értékben. Az év folyamán belépett 614 tag 6293 üzletrésszel. Házvételre és tatarozásra 2.495.000 lei üzleti befektetésre 1.600.000 lei, teli szükségletek beszerzésére 1 millió 035.200 lei, gazdasági befektetésre 870.000 lei, bútorvásárlásra és ruházatra 161.500 lei, végül gyógykezelésre 114.000 lei összegben adtak a tagoknak kölcsönt.

(PEKI)

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Iskolás leányok vándor- kelengyét készítik a Zöld Keresztnek

A Bottó Ferenc Háztartási Isko a másodikos növendékeinek példaadása

A Zöld Kereszt nem háborús intézmény, nem a vérzivataros jelen hívta életre, hanem az egészség és a betegség örök háborújában próbál a betegséget legyőző diadalmas hadvezér lenni. Harca örökös harc, amelynek győzelme világraszólóbb kell legyen minden véres győzelemnél.

A Zöld Kereszt nem háborús intézmény, de munkássága most mégis szorosan egyesül a háborús intézményekével, a gyermekért harcol, az egészséges nemedék fiatal hajtásait védi anyai gyöngédséggel, mindent átölelő szeretetével, gondoskodásával. Sokoldalú munkássága mindenre kiterjed, amit az élet nyomorúságnak, veszedelmének elszór a családok egészsége, fejlődése körül. És nem csak tanácsot ad, hanem segítséget is nyújt, ahol erre rászorulnak.

Szívégye a Zöld Keresztnek a vándor-kelengye. Ruhátlan csecsemőknek a felruházása! Ennek a fontosságát nem nehéz megérteni és felfogni. Azoknak, akiknek módot adott az Uristen, hogy csipkés babaruháscákkal várják a szivük alatt hordozott gyermeküket, fogalmuk sincs arról, hogy mit jelent egy anyának egyetlen ruhácska nélkül várni a gyermekét, mert a szörnyű nincstelenség nem ad módot neki, hogy ő is felöltöztethesse kicsinyét. Pedig a gyermek a szegény, rongyos édesanyának is éppen olyan drága, mint annak az édesanyának, akinek anyai örömét nem zavarják ilyen fájoan szomorú gondok.

Minden eljövendő kis magyar a jövőnek reménye, az elhullott drága magyar vér utánpótlása. Nem vérzik el a nemzet, nem gyengíti el a mának küzdelme, ha gyermekei vannak. Jönnek a gyermekek! Az anyák szíve alatt eok kis magyar jön hazafelé! Jönnek, hogy begyógyítsák a háborúverte nagy sebeket, hogy azok helyébe lépjenek, akik vérukkal biztosították az ő jövődjüket.

Minden egyes gyermek élete nyereség, minden egyes kicsiny élet elvesztése szörnyű vesztesége nemzetünknek. Ne szabad, hogy a kis koporsók szaporodjanak, kicsi fejűk hirdessék az útjuk végét, hogy jöttek bimbózó életet, de virágzásuk előtt hullottak el. Biztosítani kell az apró életeteket. Ezért küzd a Zöld Kereszt, neki kell építeni a romokon új életeteket, új, erős, magyar épületeket.

Mindenki tegye szívégyévé a Zöld Keresztet, vegye ki részét gyönyörű munkájából, amely a közös jövőért harcol.

Hála a jó Istennek, vannak voltak és lesznek jószívűek, érző becsületos magyarok, kiknek fontos, hogy életüknek értékes tartalmat adjanak, azt ne üresen éljék le, akik szakítanak időt, hoznak anyagi áldozatot, akik mentesíteni tudják a maguk kicsiny önzését, a szivüket, oda állnak a Zöld Kereszt jele alá és résztvesznek azoknak munkájában, akiknek semmi sem nélkül, semmi sem áldozat, ha a közösségért, a közösség drága kincseért: a gyermekért kell valamit tenni.

Lelkes tanárok, tanárnők hűtik a gondjukra bízott leánykák lelkébe a gyermek iránti szeretetet, nevelik, gondozzák lelkükben a női együttérzés, küzdelem tudat palántáját.

Szívet emelő a fiatal lányok megmozdulása, amikor öszefogva, meleg szeretettel varrják a pólyákat, a fodros ingecskéket, mintha bimbózó lelkük rej-

tett anyai hivatását bontogatná az élet. Ezek az apró babaruhák hűtik el a magvát a jövő nő anyák gyermek iránti szeretetével, a gyermekvárás, a gyermekáldás szent kitüntetés-tudatának, hiszen a legszentebb beteljesülése minden nő álmának: anyának lenni.

Az elmúlt hetekben a Bottó Ferenc Háztartási iskola másodikos növendékei, lelkes és minden nemes ügyet magáévá tevő osztályfőnöknőjük, dr. Kovács Józsefné kíséretében keresték fel a Zöld Kereszt Központi Egészségházát, hogy átnyújtsák az osztály ajándék kelengyét „Hazánk Reménye” elnevezés alatt. Mellékeltek hozzá egy takarékbetétkönyvet is, amelyet az idei másodikosok indítottak el és örökségként hagyják az utának következő másodikosokra, hogy a „Hazánk Reménye”.

nek, a jövő nő kis magyarnak, ha majd elindul az élet komoly, rögös útján, legyen egy kis kezdő tőkéje, amely egyengetni fogja az utak nehézségét és elősegíti boldogulását.

Kislányok szívének, meleg női léleknek hajtása ez a nemes, szép gondolat. Adni, adni, valami jót, nemeset, ami példaként ragyoghat mindenki előtt: kicsei dolgokkal is kivetheti mindenki a részét a közös munkából.

A Bottó Iskola másodikos növendékei nyugodtan nézhetnek az évvégi vizega elé, mert meg vagyunk győződve, hogy azok, akik ilyen szépen vizgáltak a magyar közösegérzésből és kötelességtudásból, megállják helyüket mind az iskolában, mind a termékeny, gyümölcsöt hozó magyar életben.

Kötelességünk adni, adni, sokat adni a gyermekért, mindent — szivünket, lelkünket. Ne vonhasson felelősségre senkit a jövő nő, hogy nem teljesítettük kötelességünket, mert:

„Anyákban gyermeket,
gyermekben nemzetet,
nemzetben hont védünk
rajta, rajta, rajta,
amíg el nem késünk...”

Soltész Kálmáné.

SPORT

Már Pesten pihen a NAC csapata, hogy teljes erőben állhasson ki a holnapi csatára

Juhász is benne van a keretben. Hogyan áll fel a csapat?

Tegnap számunkban már beszámoltunk róla, hogy a zöld-fehér csapat már pénteken délután felutazott a fővárosba, hogy teljes pihenés mellett a harcot vasárnap a Törekvással. Erre a pihenésre különösen a válogatottnak volt nagy szükség, akik a nagy genfi diadal után kétnapi vonatkázás után értek csak

haza, ami nem előnyös az erőnlétre.

Pesten egy nyugodalmas szállóba vették be magukat a fiúk és a mérkőzésre egyenesen innen indultak.

A következő játékosokból áll a keret:

Vécsy, Molnár, Ónody, Szegedi, Juhász, Perényi, Deményi, Kovács II., Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.

Megállapították a kétnapos atlétikai viadal versenyrendjét

Kitűnő labdarugómérkőzések, kosárlabda és atlétika

Nagyvárad, május 22. Megirtuk már, hogy Nagyvárad város Levente Egyesülete és a MÁV Testgyakorlók Köre 1943. május 22. 23-án sportviadalt rendez. A nagy viadal versenyrendje a következő:

Első nap: Szombat délután 3 órakor leányok versenye: 1. 50 méteres síkfutás I. k. o. 2. 80 méteres síkfutás II. k. o. 3. Magasugrás 5-ös I. II. k. o. 4. Kislabdadobás 5-ös I. II. k. o.

Délután fél 5 órakor diákok versenye: 1. 50 m-es síkfutás I. k. o. 2. 100 m-es síkfutás II. k. o. 3. Magasugrás 5-ös I. k. o. 4. Kislabdadobás 5-ös I. k. o. 5. 400 m-es síkfutás II. k. o. 6. Magasugrás 5-ös I. k. o. 6. Súlydobás 5-ös I. k. o.

Délután fél 7 órakor: Egri Kereskedelmi Középsiskola—Nagyvárad Baross Gábor Kereskedelmi országos közép-döntő labdarugó mérkőzése. Ezzel egyidőben: kosárlabda villámturna selejtező a Szent László gimnázium—Baross Gábor Kereskedelmi és a Gépipari Középsiskola—Levente Egyesület csapatjai között.

Második nap: vasárnap délelőtt 9 órától atlétikai elődöntő leventék szá-

mára. Versenyszámok: 1. 100 méteres síkfutás, 2. Magasugrás, 3. Távolugrás, 4. 400 méteres síkfutás, 5. Súlydobás, 6. Diszkoszvetés, 7. Gerelyvetés, 8. 800 méteres síkfutás

Délután fél 3 órakor: Nagyvárad MÁV T. K.—Kondorosai T. E. I. oszt. bajnoki mérkőzése.

Délután 4 órakor atlétikai döntők: 1. 50 méteres síkfutás diákoknak, 2. 50 m-es síkfutás leányoknak, 3. 80 m-es síkfutás leányoknak, 4. Magasugrás leányoknak II. k. o. 5. Távolugrás diákoknak II. k. o. 6. 100 méteres síkfutás leventéknek, 7. 100 m-es síkfutás diákok-

Földbirtokot,

mely kertészkedésre alkalmas, vasútállomás vagy kövesút közelében van, megvételre bérbe keressünk. Ajánlatokat „Faiskola rt.” jel. ERDŐS hirdető, Budapest, Teréz körút 35, továbbít.

k. o. 9. 400 méteres síkfutás diákok II. k. o. 10. 80 méteres síkfutás leányok II. k. o. 11. 400 méteres síkfutás lev. II. k. o. 12. Magasugrás diákok I. II. k. o. 13. Távolugrás leventéknek, 14. 800 méteres síkfutás leventéknek, 15. 10x50 m-es váltófutás leányok, 16. 10x50 méteres váltófutás diákoknak, 17. 4x100 méteres váltófutás diákoknak, 18. 4x100 méteres váltófutás leventéknek.

Délután 6 órakor: kosárlabda döntő mérkőzés: utána versenydíjak kiosztása.

Békéscsabai Törekvés— N.M.K.-Törekvés bajnoki mérkőzés vasárnap

Vasárnap, 1943 május hó 23-án, délelőtt 11 órakor, az Erzsébet-ligeti pályán a Békéscsabai Törekvés — N.M.K. Törekvés bajnoki mérkőzés lesz.

Amennyiben erre mód nyílik, vasárnap, a mérkőzés előtt fog bemutatkozni az N.M.K. Törekvés törpe csapata, amely már az idén lett megszerveve, a régi Törekvés hagyományok alapján, amely biztosítja majd az utánpótlást.

Barnítja a szél is a bőrt

nak, 8. Magasugrás leventéknek III.

Minden sportoló előtt ismeretes, hogy a szél és nap együttesen a bőrt a leggyorsabban és minden kellemetlen bőrfelégés nélkül barnítja. A német tudomány is ebből a tényből indult ki annak megállapítására, hogy mennyi oxigén szükséges az ultraviolett besugárzásoknál a bőr leburnulásához. Kitént ugyanis, hogy az oxigénnel kezelt bőr sokkal gyorsabban barnul, mint széndioxid alkalmazása esetén, mert utóbbinál csak a bőr erős felégéséhez hasonló vörösség volt észlelhető. További kísérletek a véroxigén befolyására irányultak. Így pl. a karnak erős lekötése által a vértől elzárt karrész a legintenzívebb besugárzás következtében sem barnult. Ugyanezt a hatást sikerült elérni a mellékvese egyik hormonjának a bőr alá való fecskendezése által. Ennek eredményeként tehát megállapítást nyert, hogy az ultraviolett sugarak hatása sokkal nagyobb, ha a bőr és a tüdő oxigénben gazdag. Ezért a bőr gyors leburnulását célzó besugárzásokat nem zárt helyiségben, hanem a szabadban, vagy legalább is a levegő mozgásának kitett helyen kell végezni.

Hölgyek! Urak! Leányok! Fiúk!
Kerékpár kölcsön kapható!

Egész napra! Fél napra! Órára is!

Fülöp Károly

Rádió és kerékpár kölcsönző vállalata
kerékpár iskola! Rákóczi-út 31 sz.

Telefon: 25-75

Hivatalos órák:
reggel 8-tól
este 8-ig

Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt szóban és telefonon a kölcsönző vállalat.

Telefon: 25-75

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 38.40, félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postátakarékpenztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Kisgazdaengedmény a jégbiztosításoknál. A szépen fejlődő termés a gazda büszkesége. Azonban minden számítását keresztulhuzhatja a jégverés. A termés elpusztul. Nyugodtan alhatik-e a gazda jégbiztosítás nélkül? A jégbiztosítási díjak alacsonyok, a kisgazdák külön kisgazdaengedményben részesülnek, minél előbb jelentsek be tehát a kisgazdák jégbiztosításukat. Az **ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** helybéli: Szent László-tér 2. szám alatti főgynöksége minden felvilágosítást megad.

Május 25-én rendezik a szövetségi kongresszust. Az OKH kötelekébe tartozó szövetségek május 25-én délelőtt a Zeneművészeti Főiskolában tartják meg a szövetségi kongresszust, amelynek napirendjén különböző előadások szerepelnek. Több alapítványi ügyben tesznek jelentést. A kongresszust követően rendezik az OKH-ugyanott évi rendes közgyűlést, amelyen lejártyalják a szövetségi kongresszus előterjesztését és indítványát. A múlt év végén az OKH alapító tagjainak a száma 510, az alapítványi üzletrészek száma 280.000, értéke közel 16,8 millió pengő. A rendes tagok száma 2009, a rendes tagsági üzletrészeké 224.057 darab, amelynek értéke meghaladja a 6,7 millió pengőt. Az OKH múlt évi mérlege 575.000 pengő tiszta nyereséget mutat. (Magy. Tud.)

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

IVÁN PILCZ LÁSZLÓ. Kedves tábori lapot kaptunk már több, mint egy éve frontszolgálatot teljesítő munkatársunktól, Pilcz Lászlótól, amelyben arról értesít, hogy a m. kir. belügyminiszter 7020/1943. szám alatt engedélyezte családi nevének „Iván“-ra való magyarosítását. Pilcz László tehát ezután **Iván P. László** lesz mindnyájunk számára. Egyébként azt is írja, hogy közeleg már a szabadság és rövidesen viszontlátjuk.

Takarékoskodni kell az idei iskolai évkönyvek szerkesztésénél. A kultuszminiszter rendeletet adott ki, amelyben utasította a tanügyi hatóságokat, hogy a háborús gazdasági helyzetre való tekintettel az iskolai évkönyvek terjedelmét a folyó tanévben takarékosági okokból csökkenteni kell. Ezért teljesen mellőzni kell az iskolai élettel össze nem függő tanulmányok, értekezések közlését, a pedagógiai érdekű tanulmányok közlése pedig csak a legszűkebb keretek között történhetik. Az iskolai évről történő beszámolásoknál minden lényegtelen közlést mellőzni kell kerülve az ismétléseket.

FELHÍVÁS. A tüzfiaellátás biztosításával kapcsolatos kérdések újabb szabályozása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszter 155.000/1943. F. M. sz. rendeletével intézkedett. Felhívjuk a tüzfiakezelők figyelmét ezen rendeletre és maga a rendelet a titkári hivatalunkban tagjainknak rendelkezésére áll. F. évi május hó 24-én megtartandó szakosztályi ülésen a kérdést behatóan ohajtuk megtárgyalni. A **Nagyvárad** Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala.

KISGYŰLÉST TART A VÁROS. Nagyvárad, május 22. Hétfőn délelőtt 11 órai kezdettel kisgyűlést tart a városi törvényhatóság, amelyen több mint 30. részben igen jelentős kérdésben foglalkoztatott hozni.

ÚJ MAGYAR TALÁLMÁNY. A magyar élelmességnek ékes tanújelét adja egy magyar asszony. Az ipar egy hiányát pótolta új találmányával. A találmány: konzervnyitó, mely vajként vágja át a legerősebb konzervdobozt. A készülék külön a doboznagysághoz alkalmazandó késsel működik. A kezelése egyszerű. E konzervnyitóval tényleg gyerekjáték a nyitás. A feltaláló a készüléket elhunyt atyja iránti gyermeki szeretettel sugallta, atyja neve után „Hofer“ konzervnyitóra keresztelte. Ez a találmány is, mint minden szabadalom, könnyebbé, kényelmesebbé teszi az emberi életet.

Csak a sok gyermekes családok tartanak cselédet Németországban. Berlinből jelentik: (B. T.) Németországban felülvizsgálják a háztartási alkalmazottak munkakörét és a szabadabb vált háztartási alkalmazottakat többgyermekes családokhoz osztják be.

Újból emelkedett a megélhetési index. (MTI) A központi statisztikai hivatal márciusi statisztikai adatai szerint a megélhetési indexszáma a lakbérrel együtt az előző havi 155,9-ről 156,7-re emelkedett.

Iránban lefoglalták az angolok a gyapottermet. Trapesunból jelentik. (MTI) A Német TI jelentő: Iránban az angolok lefoglalták az egész gyapottermet.

BUTORT színeset MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák. Konyha ajándékok. Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Zrínyi Ilona emlékbélyegzőt használnak a budapesti posták. A MTI jelentő: Zrínyi Ilona születésének 300 éves évfordulója alkalmával május 23-án Ungváron, június 3-án Budapesten több postahivatal különleges emlékbélyegzőt használnak.

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

Adományok a szilágyperji tüzkárosultak javára. A szilágyperji tüzkárosultak javára újabban dr. Medvigy Ferenc 10, Kortarmáros László 10, Mussiág Borbála 3, Sándor Rudolf 2, Juhász Árpád 20, Bihari József 3 pengőt és Nagy Gerelyné 50 fillért adományoztak, mely adományokért a szilágyperji tüzkárosultak nevében hálás köszönetet mond a adományokat még elfogad és továbbítja az Erdélyi Párt nagyváradai tagozata Sal Ferenc-utca 9. sz. Magyar Ház. (Hivatalos óra délelőtt 9-2-ig.)

Eredményesen gyógyítják a hajhullást. Kísérletek bebizonyították, hogy az orvostudományban „hypophyse“ néven ismert meg így igen eredményes gyógyszer a hajhullás, illetve kopaszodás megszüntetésére. Ennek a mirigynek az emberi szervezetbe való átültetése esetén a hajhullás, illetve kopaszodás 80 százaléka rövidesen megszűnik. Egyszeri mirigyátültetés néha nem elegendő, viszont ebben az esetben egy közösleges hormonkezelés is sikerre vezet, miután a hajnövést előmozdító mirigyrész izolálva van. Ezek a kísérletek természetesen még igen kezdetlegesek, de annyira meglepők, hogy nagyarányú kutatómunka indult meg ennek a kellemetlen „szépséghibának“ végleges kiküszöbölésére.

A Szent László ünnepihét alkalmával készült filmfelvételek és Nagyvárad,

ERDÉLY KAPUJA

c. kulturfilm bemutatása hétfőn este 7 órakor díszelőadás keretében az **APOLLO Filmszínházban**

Megnyitó beszédet mond: **Dr. Soós István polgármester** Szenzációs kísérőműsor és híradók!

Hétfőn, 3 és 5 órakor utoljára: **ÓPIUM KERINGŐ**

BELVAROSI

Késő

Bulla, Muráthy, Jávor, Sárdy

Az óriási érdeklődésre való tekintettel hétfőig meghosszabítva!

A német-olasz szövetségi egyezmény negyedik évfordulója. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentő: Szombaton lesz negyedik évfordulója a német-olasz szövetségi egyezmény aláírásának. Berlinben hangsúlyozzák, hogy az acélegyezmény aláírásának évfordulóján, jobban, mint bármikor, hogy Németország és Olaszország elválaszthatatlan közösséget alkot. Ezen semmiféle hatalom és ellenséges uszítás nem változtathat.

A Vöröskereszt köszönö. A Vöröskereszt nagyváradai irodája lapunk utján köszönetét fejezi az Erdélyi Pártnak 118 pengőért és Bárd Sándornak, a sebesült katonáknak küldött 20 pengőért.

Nagyvárad közönsége a mozivászonon. Nagyvárad város Idegenforgalmi Hivatala rendezésében rendkívül érdekes előadás fog lezajlani folyó hó 24-én, hétfőn este 7 órakor az Apolló filmszínházban. Nagyvárad kulturfilmjét és a Szent László hét eseményeiről készült filmfelvételeket fogják bemutatni díszelőadás keretében. Az előadást dr. Soós István polgármester nyitja meg, majd színes vetített képekben Pap Lajos Idegenforgalmi Hivatal vezető mutatta be a Szent László hét színpompáját. Különösen gyönyörű a Szent Jobb körmenet gazdag színeivel, az ebbe bekapcsolódó magyar ruhás hölgyeinkkel. Ugy a színes, mint a később vetítendő mozgóképek Nagyvárad közönségének igen tekintélyes részét fogjuk felismerni. A film, amelynek bemutatójáról még beszámolunk, nagy érdeklődésre tarthat számot.

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

Bármilyen

Ingatlan

adás-vele, csere vagy bérlet-ügyben bizalommal keresse fel **MEZEI** ingatlanforgalmi irodát Nagy Sándor u. 19. Telefon: 27-50

Margittai és nagyváradai leventék mérköznek

Május hó 23-án, vasárnap délelőtt a Ithédey-kerti sportpályán a kerületi levente labdarugóhajnokság keretében a Margittai Leventék a Nagyvárad Levente Egyesület labdarugó csapatával játszanak.

Szabó Ferenc GYORSIRÓ. és GÉPIRÓISKOLÁJA, Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.-42.) Vidékieknek vasúti kedvezmény. — Telefon: 29-78.

Orvendetes családi esemény

híret kaptuk. Dr. Szathmáry Ferencnek, a nagyváradai ügyvédi társadalom egyik rokonszenves, képzett fiatal tagjának felesége, Solyom Kálmán táblai tanácselnök leánya szombaton, május 22-én reggel egészséges fiúgyermeknek adott életet. A jelenleg fronton lévő dr. Szathmáry Ferencnek a magunk részéről is őszinte szerencsekívánatunkat küldjük második fia születése alkalmából.

Zakar András

Tihamér püspök élete ahogyan kortársai látták

Ara fűzve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

VASKERESZT, a világ lehiresebb vitézségi érdemrendje

Sok magyar honvéd is viseli a német véderő kiténtetését

A szövetséges tengelyhatalmak katonáinak is adományozható német Vaskereszt egyike a legbüszkébben viselt érdemrendeknek. Alapítása még a napoleoni időkbe nyúlik vissza, midőn 1813-ban a porosz nép egy emberként kelt fel a francia zsarnokság ellen. Maga III. Frigyes Vilmos király foglalkozott az „ezüsbé foglalt öntöttvas fekete kereszt” vázlatával, melynek végső alakját a nagy építész: Schinkel rajzolta meg. Az első vaskeresztet von Brocks ezredparancsnok kapta 1813. április 3-án, a liineburgi csatáért. A szabadságharcban összesen 16.151 másodosztályú, 663 elsőosztályú és 5 nagykeresztet osztottak ki. A „Blücherkereszt”-tel első ízben természetesen Blücher tábornagyot tüntették ki a Belle Alliance-i ütközet után. A szabadságharc utáni békés korban örökkelhetővé vált a vaskereszt: összesen 70000 különleges érdemeket szerzett tiszt és legénység szerzte meg ilymódon az elhalt tulajdonosok érdemrendjét. A Vaskereszt díszítette a háboruban résztvevő ezredek lobogóit is. A hozzá hasonló, fekete bádögéből készült „kulmi keresztet” a Kulmnál vívott csatában vitézül küzdő orosz katonák kapták, 7131 ilyen kereszt került kiosztásra, de a tisztéké ezüsből volt.

Háromszor újították fel

Azóta háromszor újították fel a vaskeresztet. Először 1870-71. évi német-francia háború kitörésekor I. Vilmos császár alatt. Most már nemcsak a porosz, hanem minden német katona mellett díszíthette. Ezúttal 43.005 másodosztályú és 1.304 elsőosztályú keresztet osztottak ki, de már hazai szolgálattal is ki lehetett érdemelni. A porosz trónörökös, a weissenburgi és wörthli csatáért tüntették ki vele. Bismarcknak az I. és II. osztályú vaskereszt volt legkedvesebb érdemrendje, az életmentő kiténtetés mellett. Vaskereszt díszíti 1871-től kezdve a császári zászlót és a flotta hadilobogóját, ugyanígy az összes háborús ezredek zászlóit. Ha már megvolt az ezrednek, akkor zászló-szalagot kaptott, a vaskereszt szalagjának színével.

Uj dicsőség várt a vaskeresztre a világháborúban. II. Vilmos császár 1915. március 16-i rendelete szerint, most már a szövetséges hatalmak katonáinak is adományozható lett. A világháborúban összesen 5.427.000

katonát tüntettek ki vaskereszttel és pedig 5.196.000 tiszttel és közlegénnyel a másodosztályú és 218.000-t az első osztályú. A Blücher-kereszt-

re egyetlen egy embert találtak méltónak: Hindenburg tábornagyot, a nyugati nagy támadás után, 1918 tavaszán.

Vaskereszt a mos'ani háborúban

A mostani világháborúban Hitler Adolf 1939. szeptember 1-én újította fel ismét a vaskeresztet. Az I. és II. osztályhoz létesítették a lovagkeresztet, mint különleges kiténtetést a tölgyfalombbal, aztán a tölgyfalombot a kardokkal. A legmagasabb fok pedig a kardokkal és briliánsokkal ékesített tölgyfalombos lovagkereszt. Ennek első viselője Mölders ezred s. a legendás híró vadász-repülő volt. 25 német katona kapta meg eddig a kardokkal ékesített tölgyfalombos vaskeresztet és 215 a tölgyfalombos lovagkeresztet. A vaskereszt szalagja fekete-fehér-piros színű. A keresztet elől a horogkereszt és az 1939. évszám, hátul pedig az 1813. évszám látható.

Nők is megkaphatják a vaskereszt-

et. Az első volt köztük a seklenburgi születésű Krüger Augustia Friederika. A szabadságharcban, mint „Krüger muskétás” önként harcolt, később őrmesterré lépett elő és 1814. június 3-án nyerte el az érdemrend II. osztályát. A világháború alatt négy betegápoló nővért tüntettek ki vaskereszttel, most pedig Reitsch Hanna pilótánő szerezte meg elsőnek önfeláldozó érdemeivel az I. osztályú kiténtetést.

A szövetséges államok katonáinak már számos esetben adományozták a vaskeresztet. Örömmel látjuk a keleti arcvonallól hazatérő magyar hősök keblén is egyre többször feltűnni az egyszerű alakú, de igazi vitéz magatartásról tanuskodó érdemrendet. (TEK.)

Szép eredményt hozott a Szent László gimnázium mezei futóversenye

A Szent László gimnázium ifjúsága f. hó 17-én tartotta meg mezei futóversenyét a Szálka-dombon. Ilyen jellegű versenyt ez az iskola eddig még nem rendezett, mivel az elmúlt évben az ilyen irányú tervet keresztül huzta a Szent László-hét, de remélni lehet, hogy ez a verseny ezúttal minden esztendőben rendszeresen megismétlődő erőpróbaként, állandó esemény lesz az ezután következő májusoknak.

A versenyzőket kemény feladat elé állította azon a tényen kívül, hogy az előtte való napon a legtöbbben résztvevők a leventék mezei versenyén is, a szokatlanul kemény és rideg májusi szél is, amely mintha csak azt harsogta volna a fiatal diákszüvek felé: „Vigyázzatok!”, nem lesz könnyű az út, mely reátok vár, most olyan pályán előtt álltok, melyet nem egyengettek el előre gondos kezek. Itt a terep nehézségein kívül még ellenetek működő kemény erőket, nehéz és váratlan akadályokat kell leküzdeni, ha győzni akartok.

Ez a szélzugás azonban nem tudta megbénítani ennek az ifjúságnak a győzni akarását, mely hétfőn reggel gyülekezett a Szálka-domb tetején. Ez az ifjúság hű volt a maga választotta jelszóhoz: „Az én emberem az, aki bátor, az induló, az ébredő, a ki nek győzelem az álma, akiben dalol a jövő.”

A jövő dalolt ezen a hűvös, komor májusi reggelen. A jövő dalolta legszébb dalát a szélben is ragyogó diákszemekben s a rögös pályán futó 2-300-as csoportok ritmikus hullámzásában. A futó csoportok ringó hullámzása összolvadt a szomszéd-

dos buzamezők ringató dalával s arról beszélt, aki kezében tartja népek sorsát s ember életét s letiport nép számára új ifjakat rendel, ifjakat, kik futnak és nem fátadnak el, járnak és nem lankadnak meg.

Fenti versenyt az alábbi beosztásban, illetőleg csoportokban futották le a tanulók és ott az alábbi befutási sorrend alakult ki:

I. — II. osztályosok. (Távolság: 500 méter.) 301 induló.

1. Nagy László II. b. 2. Bóné Fi-

SZINHÁZ

Utolsó két nap! Búcsúelőadások!

Egy bolond százat csinál című kacagató, zenés bolondságban búcsúzik a színházszület szombaton és vasárnap este a váradi közönségtől. A nagysikerű operett 3 óras kacagásban tartja a nézőteret. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Gyurkovics fiúk c. operett vasárnap délután „olcsó helyárrakkal” kerül színre, egy negyed 4 órai kezdettel. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni. Ez lesz az utolsó délutáni előadás az idényben.

Benkő Béla, a társulat honvivántja vasárnap este búcsúzik el a váradi közönségtől az Egy bolond százat csinál előadás keretében, amikor is dalokat fog énekelni.

UTOLSÓ HETI MŰSOR:

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Egy bolond százat csinál.

bor II. b. 3. Kiss József III. a. 4. Keczei Tibor II. b. 5. Nagy Lajos II. a. 6. Mózes József I. b. 7. Nagy Ernő II. a. 8. Antal Károly II. a. 9. Baieny Oktávián II. c. 10. Tavasz Tibor II. b.

III. — IV. osztály. 248 induló. 1000 méter.

1. Rabatin László III. c. 2. Jank Ferenc IV. b. 3. Heitzinger István III. b. 4. Sorian Aurél IV. c. 5. Szalay Mátyás IV. a. 6. Tóth György IV. a. 7. Fazekas Károly IV. b. 8. Erdős Gyula IV. b. 9. Virág Károly IV. b. 10. Hajas János IV. c.

V. — VII. osztályosok 224 induló. 1500 méter.

1. Hotya Jenő V. b. 2. Labancz István VII. b. 3. Rónay Ferenc VI. b. 4. Kasora András V. c. 5. Kucsápszky Arthur VI. a. 6. Nán Kornél VI. a. 7. Tarr László V. a. 8. Molnár Sándor V. a. 9. Luncán Traján V. c. 10. Szenor László V. a.

A versenyről egyébként az intézet részére a két V-es Steiner mozgó-filmfelvételt készített és így az indulók majd a filmen láthatják saját magukat és így mód és alkalom nyílik majd arra, hogy az esetleges hibás futásokat önmaguk ellenőrizhessék és így a hibákat könnyebben eliminálhassák. Sz. B.

Műsoros kulturdélután a tűzharcos székházban

A Magyar Tűzharcos Szövetség nagyváradi főcsoportja f. hó 23-án, délután 5 órai kezdettel a tűzharcos székházban (Rákóczi út 13.) kulturdélutánt rendez a következő műsorral: Híszkegy: Tűzharcos zenekar. Köszöntő: elmondja: Magyoróssy Győző. Zeneszám: Schmidt-quartett. Szavaltat: Kállay Margit. Énekszám: Juhász Anna és Fleisz Elemér. Tánccsám: Tótkovács Ilona. Énekszám: dr. Haraszthy Tibor. Szavaltat: Lakatos György. Énekszám: Czeglédy Ilona. Éneklő fűrés: Furka Béla. Ügyvédbotjár című egyfelvonásos vigjáték: Szereplők: Enyedy Karola, Török István, Kiss Erzébet, Pap Géza, Lakatos György. Fleisz Elemér. Rendező: Losonczy Gábor. Belépti díj nincs: Önkéntes adományokat sebesült honvédeknek szeretetsomagok vásárlására a rendezőség köszönettel elfogad.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnak vásáro

Mozgalmassnak ígérkezik belpolitikai szempontból a jövő hét

Az Esti Újság írja: Az elkövetkező hét belpolitikai szempontból igen érdekesnek ígérkezik. Vitéz Lukács Béla, a MEP országos elnöke ma délután Miskolcon nyitja meg a tájékoztató jellegű beszédek sorozatát. A miniszter részt vesz a polgármester beiktatásán és ott beszédet is mond.

Szász Lajos közellátási miniszter választópolgárai között Kecskeméten tölti a hét végét.

Vasárnap ünnepi fennállásának 200 éves évfordulóját Aldebrő község. Az ünnepségen Kállay miniszterelnök is megjelenik, mint a kerület országgyűlési képviselője. Ez alkalommal beszédet intéz a község polgárságához. A MEP debreceni és hajdumegyei szervezeteinek együttes nagyválasztmányi gyűlésén Debrecenben megjelenik Lukács Béla tárcanélküli miniszter és Tasnády Nagy András, a képviselőház elnöke is. A két vezető politikai személyiségét igen sok felsőházi tag és országgyűlési képviselő kíséri el. Kőltsey István, a MEP országos ügyvezető alelnöke a Zalaegerszegen tartandó nagyválasztmányi ülésen vesz részt és ad tájékoztatót az időszerű kérdésekről.

A jövő hét keddjén tartja közgyűlést a Katolikus Diákokthoz nagybizottsága Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás elnöklésével. A diszközgyűlés kiemelkedő eseménye lesz Kállay miniszterelnök beszéde.

Csütörtökön a MEP tartja meg értekezletét székházában.

Elutazott Budapestről a bolgár vezérkar főnöke

A MTI jelenti: Lukács Konstantin altábornagy, a bolgár királyi vezérkar főnöke, öt napi tartózkodás után Bannoff ezredes és Bratanoff ezredes társaságában szombaton reggel 9 órakor kisérővel tagjaival különrepülőgépen visszautazott Szófiába.

A bolgár vendégek bucsuztatására a repülőtéren megjelent Szombathelyi Ferenc vezérezredes, honvéd vezérkari főnök, Németh József hadtestparancsnok és több magasrangú katonatiszt. Mielőtt a repülőgéphez szállított volna, Lukács altábornagy barátságosan elbocsátotta a bucsuztatására megjelent urakkal.

Endresz György és Bittay Gyula emlékezete

Rómából jelentik: (MTI) Rakolczay László vezérkari ezredes, romai magyar katonai attasé május 21-én Endresz György és Bittay Gyula repülőhalálának évfordulóján koszorút helyezett a tragikus szerencsétlenség színhelyén felállított emlékoszlopra. A római magyar követség tagjai és a római magyarok ugyancsak pénteken helyezték el koszorújukat Endresz és Bittay emlékére a követség kertjében felállított emlékművön.

Spanyol uralom előtti várost találtak ásatások során Argentínában

Madrid. (MTI) A Német Távírtati Iroda jelenti: Mint Buenos Airesből jelentik, Salta és Catamarca tartomány völgyeiben, a Del Caion hegység lábánál végzett ásatások során egy spanyol uralom előtti várost bukkantak, melynek épületein Argentínában eddig ismeretlen építészeti stílus látszik. A várost teljes egészében erdővonal övezi. A város romjait kiássák és a régi várost helyreállítják.

Beszűntette a munkát nyolc északamerikai hadfelszerelési gyár 1500 munkása

Genf. (MTI) A Német Távírtati Iroda jelenti: Ontario állam 8 hadfelszerelési gyárának 1500 munkása pénteken beszüntette a munkát. Donóvan, az amerikai egységtől acélpipari szakszervezetnek, a CIO-nak központi képviselője kijelentette, hogy a sztrájk addig tart, amíg valamennyien alá nem írják a szakszervezetben létrejött társas bér szerződést. A gyárüzemek vezetője ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a CIO nyíltan kihívta a kormányt.

Önkéntes légióba jelentkeznek a főkörmányzóság területén élő ukránok

Lembergől jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A főkörmányzóság területén élő ukrán lakosság kifejezte aheli óhaját, hogy soraikból válogatott SS önkéntes légiót állítsanak fel egy lövészadosztálynyi erőben. E kívánság oly lelkes visszhangra talált, hogy minden várakozást felülmulva, alig két hét leforgása alatt több ezer ember jelentkezett a légióba. Az ukrán SS lövészadosztály tisztikara közül kiképz-

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

zée után, ukránokból kerül ki. A hadosztály tagjait jogok és kötelességek tekintetében egyenrangúknak tekintik a német véderő tagjaival. A hadosztály tagjai ukrán nemzeti színű aranykék nemzeti színű jelvényt viselnek.

Bosszúból kiirtottak egy egész családot

Aradról jelentik: (B. T.) Kürtös község határában Mackelman Márton gazda tanyáján a pitvarban ismeretlen tettesek elrejtőztek és éjszaka a tulajdonos családjára törtek. Fejszével agyonverték Hacakelmant, feleségét, kislányát és cselédjét. A rendőri nyomozás szerint nem raboltak el semmit és valószínűleg bosszúból követték el tettüket.

Nagyvárad város legújabb térképe
nagy falu 2 P, kisebb színes 1 80 P kapható
a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Hányat lélegzik percenként az ember?

Az embernek általában 15-18 lélekzetvételre van szüksége percenként. Ezért nagy feltűnést keltett a legutóbbi orvosi kongresszuson Washingtonban bizonyos Alies Dunn nevű, huszonnyolc éves hölgy, aki egy perc alatt csupán háromszor vesz lélekzetet, sőt 200 métert futott egyetlen lélekzetvétellel.

A különböző sportegyesületek hatalmas összegeket kínálnak neki, ha náluk kezdi meg edzését, de Alice Dunn teljesen meg van elégedve az egyik tudományos intézetben töltött asszisztensi állásával, sőt így nyilatkozott: „Nem akarok résztvenni semmiféle rekordörületben!” Ezzel kapcsolatban felmerül az a kérdés, hogy tulajdonképpen meddig lehet túlszármalni a meglévő világcsúcsokat? Egyes eredmények, mint például Owensé a futásban olyan magasak, hogy alig látszanak elérhetőnek. Mégis feltűnhet egyszer egy különleges testalkatú ember, akinek a 100 méteres futáshoz még 10 másodperc se lesz szüksége. (TEK.)

Szolgáltatós gyógyszerárak:
IV. CSOPORT:
Gránátalma gyógyszerár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.
HUNGÁRIA gyógyszerár, Mussolini-tér 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.
MINERVA gyógyszerár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)
ÓRANGYAL gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)
A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

Az acélpaktum negyedik évfordulóját méltatják az olasz lapok

Róma és Berlin továbbra is hű marad a szerződés olapelveihöz

Róma. (MTI): A szombat reggeli olasz lapok hosszú cikkekben emlékeznek meg az olasz-német barátsági és szövetségi szerződés, az úgynevezett acélpaktum negyedik évfordulójáról.

A Popolo di Roma megállapítja, hogy 1939 tavaszán a nemzetközi helyzet a feszültségnek olyan fokát érte el, amely magában foglalta a közeli háború veszélyét. A müncheni találkozó eredményei, melyeket egyöntetűen Mussolini politikai, katonai és diplomáciai mesterművének ismernek el, már nem nyújthattak biztosítékot a jövőre nézve. Ebben a nyugtalan és a demokráciák engesztelhetetlen gyűlöletétől telített légkörben született meg az acélpaktum.

A lap idézi az olasz-német barátsági szerződés ötödik szakaszát, amely szerint a szerződő felek nem kötnék fegyverszünetet, vagy békét a másik fél beleegyezése nélkül. Ehhez az alapelvekhez hű maradt mindkét fél az európai és az afrikai harcokban egyaránt.

Róma. (MTI) A Stefani Iroda diplomáciai szerkesztője kiemeli, milyen nagy visszhangja volt Bastianini külügyi államtitkár kijelentéseinek az egész világon. Ez a megnyilatkozás nem csupán a kancelláriák és újságok figyelmét hívta magára, hanem felkeltette a népek együttérzését, megértését és megkönnyebbülését is. Mussolini Itáliája hagyományos politikájának szövegét nyilatkozatában talált a legidősebb és leghatásosabb kifejlődésre, amikor újból megmutatta a Duce politikai géniuszát. Az olasz politikus, aki az európai népek érzelmeit tolmácsolta, valójában megerősítette, hogy a nemzeti vagy kontinentális hegemoniák és az imperialisztikus korszaka már tovább gördül és ha Európa egyenlő életre törekszik ma, azt nem azért teszi, hogy kiküszöbölje a népek közötti különbségeket, hanem azért, hogy végetvesse a szétforgácsolódásnak és az együttműködés és összetar-

tás rugalmas rendszerében megvalósítsa közkincsé tételét minden erőforrásnak, minden energiának és minden jó tulajdonságnak.

Benes Washingtonból Kanadába utazik

Liszabonból jelentik: (MTI) A Liszabonba érkezett angol lapok közül egyedül a Daily Telegraph közöl Benessel kapcsolatban hírt. A Daily Telegraph is csak rövid Reuter jelentést ad arról, hogy Benes newyorki látogatása után, június elején Kanadába utazik. Mint a Daily Telegraph jelenti, a cseh-cslovák külügyminiszter Londonban kijelentette, hogy Benes és Roosevelt tanácskozásokat folytatott és a két államférfiú Csehszlovákiát illetően azonos állásponton volt. A második értekezleten Churchill miniszterelnök is résztvett.

Romániába szökött a köröstopai malom tulajdonosa a felelősség elől

Kit terhel a felelősség a halálos szerencsétlenségért?

Nagyvárad, május 22. Kondorovics János köröstopai malomában 1940 decemberében a malomkerék, mely nem volt korláttal elkerítve elkapta, trija Katicát, aki a fején szenvedett súlyos sérülése következtében azonnal szörnyethalt a Pacura Péter akinek a két lába és karja törött el. Kondorovics a felelősségrevonás elől Romániába szökött, s nyomon követte Jonescu Virgil malomvezető is. Csupán Kondorovics fia, Demeter maradt itt, s így ő ült a

vádoltak padján a tegnapi törvényszéki tárgyaláson. Minthogy azonban a tárgyalás során beigazolódott, hogy őt semmi felelősség nem terheli, a szerencsétlenség miatt, a bíróság fölmentette a gondatlanságból okozott emberölés és súlyos testisértés vádjától. Csupán azért a szabálytalanságért ítélte el 300 pengő pénzbüntetésre, mert a kérdéses időpontban az előírásnál több személyt engedett be egyszerre a malomba.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, MÁJUS 23.
Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.15 Hírek.
8.30 Öszinte beszéd.
9.00 A rádiózenekar műsorából.
9.30 Egészségügyi Kalendárium.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet Fejes Tibor dr. szegedi piarista tanár mondja.
11.15 Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Igét hirdeti Járosi Andor kolozsvári esperes.
12.15 Levente-istentisztelet harcoló honvédekért. Szentbeszédet Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás mond. Közvetítés a Hősök-teréről.
12.55 Beszkárt-zenekar.
13.45 Hírek, időjelzés, vízállásjelzés.
14.00 Művészlemez.
15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata.
15.45 Táncoljunk, nevéssünk.
16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
17.00 Bura Károly cigányzenekara.
17.30 Gáspár Jenő elbeszélése.
17.50 Filmdalok.
18.10 Költők és muzikusok Magyarországon. Védasszonyáról.
18.50 Hírek.
19.00 Kórhé Endre népdalokat énekel.
19.55 Emlékszik még?
20.00 Hangképek a vasárnap sportjáról.
20.50 Látogatás Vastagh György szobrászművésznél.
21.00 Légierők fuvós és énekkara.
21.40 Hírek, sport hírek.
22.15 Melles Béla-zenekar.
23.15 Táncczene.

Budapest II.

- 11.15 Közvetítés a munkácsi várban rendezendő Zrínyi Ilona ünnepségről.
12.15 Ujvidéki vonósnégyes.
15.00 A Mária Terézia 1. honvédegylet zenekara.
15.45 Koroknay István felolvasása.
16.05 Marschalkó Mignon zongorázik.
16.30 Varga László előadása.
16.55 Tárगतónégyes, cimbalomkísérettel.
17.20 Kósa Szabó Erzsébet dr. előadása.
17.40 Közvetítés az Operaházból. A Zene-művészeti Főiskola operaszakos növendékeinek vizsgálóelőadása.

HÉTFŐ, MÁJUS 24.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Székesfehérvári Tűoltózenekar.
11.15 Dalművészetek.
11.40 Mimárj Gábor felolvasása.
12.10 Rendőrzenekar.
13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Weidinger Ede szalonzenekara.
15.00 Délutáni muzika.
15.30 Ortutay Gyula előadása.
15.55 Oberléné Paulovits Erzsébet zongorázik.
17.00 Elek Ica dalokat énekel.
17.20 Séta a Fővárosi Képtárban.
17.40 Szórakoztató zene.
18.00 Vörösmarty Kálmán előadása.
19.30 Ejtőernyős vagyok én.
20.05 Az Operaház zenekara.
22.10 Pertis Pali cigányzenekara.
22.50 A rádiózenekar műsorából.
23.20 A dal maj mesterei.

Budapest II.

- 19.00 Német nyelvoktatás.
19.25 Balva Ibolya zongorázik.
19.55 Páter Erzsébet elbeszélése.
20.10 Szórakoztató zene.
20.50 Gaupp József dr. előadása.

KEDD, MÁJUS 25.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Sovinszky László szalonzenekara.
11.15 Kamarazene.
11.40 Divattudósítás.
12.10 A 1. honvédegylet zenekara.
13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Könnyű muzika.
15.00 Orlay tánczenekar.

- 15.50 Gyermekdelután.
17.00 A Vitézi Rend Zrínyi csoportjának műsora.
17.30 A Katolikus Diákotthonért. — A nagybizottság alakuló ülésének közvetítése.
18.10 Rossini: Tell Vilmos.
18.25 Tóth László elbeszélése.
19.00 A második császárság szép nappaljai.
20.05 A világirodalom gyöngyei.
20.30 Hanglemezek.
22.10 Operettmelodiák.
23.10 Népszimfóniák.

Budapest II.

- 19.00 Mezőgazdasági félóra.
19.25 Magyar nóták.
20.00 Kamarahármas.
20.35 Szilády Zoltán megemlékezése.

SZERDA, MÁJUS 26.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Zenekari művek.
11.15 Tóth Valéria énekel.
11.40 Nyáry Andor elbeszélése.
12.10 Országos Postászenekar.
13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Szórakoztató zene.
15.00 A Budapesti honvéd őrszázalaj zenkar.
15.30 Szabó Károly előadása.
17.00 Dal, tánc, hangulat.
17.40 Schimanek Emil előadása.
18.00 Honvédműsor.
19.00 Ady Endre versei.
19.40 Hanglemezek.
20.45 Emléket állítanak a volt m. kir. szegedi 3. honvédhuszárezred és a 3. népfelkelő huszárszázalaj hőseinek.
21.05 Magyar nóták.
22.10 Ki mit szeret?
23.15 A szlovák rádió műsorából.

Budapest II.

- 18.50 Olasz nyelvoktatás.
19.15 Szimfonikus zenekar.
19.45 Bessenyei Átomországa.
20.15 Solymossy Margit énekel.
20.40 Előadás a 60 éves Székfi Gyuláról.

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 27.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Szórakoztató zene.
11.15 Gombás Ferenc gondolkázik.
11.40 Külföldi híradó.
12.10 Ilinczky László szalonzenekara.
13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Magyar nóták.
15.00 Beszkárt-zenekar.
16.00 Moravék Endre dr. előadása.
17.00 A legottalmi csoportfőnökség közleménye.
17.15 Olasz dalok.
17.45 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata.
18.10 Hegedűs Miklós hegedül.
18.35 A kétszázéves Balatonfüred.
19.00 Közvetítés a győri hadikórházból.
19.45 Rádiózenekar.
21.00 Szerellem jelenet. Mórca. Zsigmond elbeszéléseiből.
21.15 Részletek Fischer Edw. hangversenyéből.
22.10 Szórakoztató zene.
22.50 Zenekar. Művek.
23.25 Csanak Béla táncszámok előadása.
23.25 Magyar dalok.

Budapest II.

- 19.00 Francia nyelvoktatás.
19.25 Szimfonikus zenekar.
19.40 Külföldi magyarok hazatelepített gyermekei. Közvetítés.
20.05 Operaház zenekara.
20.10 Molnár Gábor előadása.
20.25 Magyar dalok.

PÉNTEK, MÁJUS 28.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.
11.15 Zenekari művek.
11.40 Emlékezés Rákosi Szidre.
12.10 Melles Béla zenekar.
13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 A Folyamcsok fuvószenekara.

- 15.05 Fűzy Mafid énekel.
15.25 Közvetítés Andráshelyről.
15.55 Pertis Jenő cigányzenekara.
17.00 Tűz a víz körül. Történelmi játék.
17.30 Gligli filmdalok énekel.
17.50 Sportközlemények.
18.00 Német hangversenyek.
18.20 Adám Jenő népdalfelolvasása.
19.00 Vitéz Fűzy Lajos előadása.
19.15 Az „Új magyar zeneművek heténeke” május 24-ki megnyitó hangversenye.
21.00 Látogatás Szűry István festőművésznél.
22.10 Táncczene.
22.50 A rádiózenekar műsorából.
23.25 Táncceló billentyűk.

Budapest II.

- 19.00 Gyorsirótanfolyam.
19.30 Bécsi dal — bécsi tánc. Hangjáték három felvonásban.

SZOMBAT, MÁJUS 29.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletében legjobban árón vehet, eladhat Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Mély gyermekkosci eladó. Mátyás király-utca 74. 77

Rézgálic ha nincs, szőlő permetezőanyagot beszerezhet Szacsavay-u. 17. pincében. 83

Vennék vaevázu kerti butort. Ajánlatokat a kiadóba kérek. 79

Eladók faj belga óriás nyulak Vörösmarthy M.-u. 34. Megtekinthető vasárnap délután. 88

Hármas ablakot használt állapotban keresek. Szaniszló-u. 41. 87

Angoraszórt, gubancot, bármilyen mennyiséget veszek. Székely, Kapunus-u. 11. 86

Eladó egy szép fedéres, sárgahintó lámpával. Értekezni lehet Nagyszalonta, Széchenyi utca 19. 94

Ingatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertés házat központban megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 923

Kocsán János u. 32. számú négylakásos, nagykertes bérházunkat hagyatéki vagyonmegosztás miatt olcsón eladjuk. Kizárólagos megbízottunk **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 95

Magánházak: Ritoók Zsigmond, Gömbös Gyula, Andrássy, Dugovits Titusz, Török Ignác, Paganini, Rimler Károly, Michelangelo, Csengeri, Szent Gellért utcákban eladó, **Jelinek** ingatlaniroda Teleki utca 2. 96

Nagyobb bérházak a város különböző utcáin eladók. **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 97

Kiadó kétszobás kényelmes mellék-helyiségekkel ellátott magánház, gazdasági udvarral, kerttel Franklin Benjámin utcában. **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 98

Kiadó Gróf Tisza István-u. 3. szám alatt udvari raktár és istálló. **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 99

Különléle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindenemű férzék irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrákasát, szabadalmazott fűtőszekerekkel készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08.

- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Könnyű muzika.
11.15 Katona Lajos énekel.
11.40 Dr. vitéz Tölgy Gyuláné előadása.
12.10 Sovinszky László szalonzenekara.
13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Gáspár Lajos cigányzenekara.
15.00 Művészlemez.
16.00 Vitéz Garamszeghy Sándor előadása.
17.00 Magyar nóták.
17.45 Mezey Mária verseket mond.
18.00 Táncczene.
19.00 A rádiózenekar műsorából.
19.15 Hangképek innen-onnan.
19.40 Csathó Kálmán csevegése.
20.05 Vidám zenés hétvége.
22.15 A Budapesti honvéd őrszázalaj zenekara.
23.10 Német kedvenceink énekelnek.

Budapest II.

- 18.50 Mezőgazdasági félóra.
19.15 A debreceni Egyetemi Ifjuság irodalmi estjének közvetítése.

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Brandisz magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál. Nagyvárad, Hodossy-u. 30. 93

Allást nyec

Napszámókat, 17-18 éves ifjakat, kocsisokat és béreseket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár Jelentkezés a váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 81

Gyümölcs, zöldség, gyógynövény válogatás keres kereszény agilis lehetőleg szakértő reprezentatív férfi vagy női Fizetési igény megjelölésével ajánlatokat a lap kiadóhivatalába „Azonnali” jellegre kérek. 100

Érettségizett öskeresztény fiatal női munkaerőt keresünk felvételre. Kézelt írott pályázatokat „Családvedelem” jellegre kiadóba kérünk. 22

Gyermekszertető, megbízható jobb kereszény szobalányt keresek Hlatky Ede-utca 2. sz. I. em. i. ajtó. 92

Öskeresztény tisztviselőt, gyors és gépírónt keresünk. Csak kereskedelmi érettségivel rendelkezők jelentkezzenek. Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank Rt. fiókja. 91

Allást keres

Másolást vállalom saját gépemmel. — Címét a kiadóba kérek. 74

Ügyes kiszolgálónő cukrászdába vagy étterembe ajánlkozik. Címét a kiadóba kér. 84

Intelligens nő irodai gyakorlatlall pénztári vagy irodai állást keres. Címét a kiadóba kér. 82

Középkori férfi éjjeliőri vagy hasonló állást keres. Cim a kiadóban. 89

Elveszett

Elveszett balkézre való barna, női bőrkésztyű Arvaház utcától—Szilágyi Dezső-utcaig. Megtalálót kérem adja le a Magyar Lapok kiadóhivatalának, ahol illő jutalomban részesül. 85

KIADÓTULAJDONOS:

SKENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

74-és felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad Szilagy! Dezső-utca 5. szám.